

Stefan Maja

WordPress-sivuston toteutus Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselle

Opinnäytetyö

Kevät 2015

SeAMK Tekniikka

Tietotekniikan tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Tekniikan yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Tietotekniikka

Suuntautumisvaihtoehto: Ohjelmistotekniikka

Tekijä: Stefan Maja

Työn nimi: WordPress-sivuston toteutus Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselle

Ohjaaja: Markku Lahti

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 53

Liitteiden lukumäärä: 0

Tämän opinnäytetyön aiheena oli verkkosivujen suunnittelu ja toteutus käyttäen WordPress-järjestelmää. Työn alussa kerrottiin yleisesti sisällönhallintaa käytettävistä kehitysvälineistä ja vertailtiin kolmea yleisintä järjestelmää. Lisäksi työssä käytiin läpi mitä mahdollisia tekniikoita voidaan käyttää apuna verkkosivujen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Työn pääasiallisena aiheena keskityttiin kertomaan WordPress-järjestelmästä ja siihen sisältyvistä osista.

Käytännön osuudessa toteutettiin Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselle verkkosivut, jotka toimivat pääasiallisena tiedotuskanavana kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille.

Opinnäytetyön lopussa on yhteenveto ja pohdintaa siitä, sopiiko WordPress-järjestelmä käytettäväksi verkkosivujen suunnitteluun ja toteutukseen.

Avainsanat: WordPress, sisällönhallintajärjestelmä, verkkosivustot

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Technology

Degree programme: Information Technology

Specialisation: Software Engineering

Author: Stefan Maja

Title of thesis: Implementation of the WordPress-site for the Southern Ostrobothnia rescue department

Supervisor: Lahti Markku

Year: 2015   Number of pages: 53   Number of appendices: 0

This thesis studied the design and implementation of websites using a WordPress system. At the beginning of the thesis general information about the tools used in content management systems was reviewed and the three most common content management systems were compared. In addition, also the possible techniques that could help in the creation of websites and design were studied. Mainly the thesis focused on the WordPress system and its tools.

The goal in the practical section of the thesis was to design a new website for the Southern Ostrobothnia rescue department which will work as the main news channel to the public. At the end of the thesis the suitability of the WordPress system for website design and implementation was discussed.

Keywords: WordPress, content management system, website

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	1
Thesis abstract.....	2
SISÄLTÖ.....	3
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	7
1 JOHDANTO.....	9
1.1 Työn tausta.....	9
1.2 Työn tavoite.....	9
1.3 Työn rakenne.....	9
2 VERKKOSIVUJEN SUUNNITTELU.....	11
2.1 Sisällönhallintajärjestelmä.....	11
2.2 Drupal, Joomla ja WordPress.....	11
2.3 Millainen on hyvä verkkosivu?.....	12
2.3.1 HTML & CSS.....	12
2.3.2 jQuery.....	13
2.3.3 Typografia.....	13
2.3.4 Layout.....	14
3 WORDPRESS.....	16
3.1 WordPressin ohjausnäkyminen.....	16
3.2 Bloggartikkelit.....	18
3.3 Sivut.....	21
3.4 Kommentit.....	22
3.5 Mediakirjasto.....	24
3.6 Ulkoasu.....	25
3.6.1 Teemat.....	25
3.6.2 Teeman muokkaaminen.....	26
3.6.3 Vimpaimet.....	27
3.6.4 Valikot.....	28
3.6.5 Muokkain.....	30
3.7 Lisäosat.....	31

3.8 Käyttäjät.....	33
3.9 Asetukset.....	35
4 ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS.....	42
4.1 Testaus- ja kehitysalusta	42
4.2 Teeman valinta	42
4.3 Käytetyt lisäosat ja vimpaimet.....	43
4.4 Etusivu	44
4.5 Sivut.....	46
5 YHTEENVETO JA POHDINTAA.....	49
LÄHTEET.....	50

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Kuva tyypillisestä layoutista.	15
Kuvio 2. WordPressin ohjausnäkyvä.	17
Kuvio 3. Hallintapaneelin osiot.	18
Kuvio 4. Blogiartikkelien muokkaus ja luonti.	19
Kuvio 5. WordPressin Sivut-osio.....	21
Kuvio 6. Sivun lisäys- ja muokkausvalikko.....	21
Kuvio 7. Sivumallin vaihto.....	22
Kuvio 8. Kommentointivalikko.....	23
Kuvio 9. Kommenttien hallinnointi.....	23
Kuvio 10. Mediakirjasto.....	24
Kuvio 11. Teeman vaihtaminen.....	26
Kuvio 12. Teeman muokkaaminen.....	27
Kuvio 13. Vimpaimet-valikko.....	28
Kuvio 14. Valikot.....	28
Kuvio 15. Sivun lisäys valikkoon.....	29
Kuvio 16. Valikon alitasot.....	30
Kuvio 17. Muokkain.....	31
Kuvio 18. WordPress Plugin Directory.....	32
Kuvio 19. Lisäosan manuaalinen lisääminen.....	32
Kuvio 20. Lisäosien aktivointi.....	33

Kuvio 21. Käyttäjät-osio	33
Kuvio 22. Käyttäjän lisäys	34
Kuvio 23. Käyttäjäroolien oikeudet.....	35
Kuvio 24. Yleiset asetukset	36
Kuvio 25. Kirjoittamisen asetukset	37
Kuvio 26. Lukemisen asetukset	38
Kuvio 27. Keskustelun asetukset	39
Kuvio 28. Osoiterakenne asetukset	40
Kuvio 29. Mediakirjaston asetukset.....	41
Kuvio 30. Etusivun yläosa.....	44
Kuvio 31. Etusivun alaosa.....	45
Kuvio 32. Etusivun hätäilmoitustila.....	45
Kuvio 33. Asukkaille-sivu.	46
Kuvio 34. Asukkaille tarkoitettu oma valikko.	47
Kuvio 35. Paloasemat, toiminta-aluekartta.....	48

Käytetyt termit ja lyhenteet

API	Application Program Interface on kokoelma käskyjä, funktioita ja protokollia joiden avulla ohjelmoijat voivat rakentaa ohjelmiston tietylle käyttöjärjestelmälle.
b2/cafelog	WordPressiin edeltäjä. Internet-blogien tuottamiseen tarkoitettu työkalu.
b2evolution	b2/cafelogista haarautunut projekti. Internet-blogien tuottamiseen tarkoitettu työkalu.
CSS	Cascading Style Sheet on kehitetty web-sivujen tyylimäärittelyä varten. CSS-tiedostoon voi määritellä kaikki web-sivuun liittyvät määrittelyt.
GIF	Graphics Interchange Format on yleisesti käytössä oleva pakkaamaton kuvatiedostojen tallennusformaatti.
IIS	Internet Information Services on Microsoftin kehittämä web-palvelin.
JavaScript	JavaScript on ohjelmointikieli, jota käytetään verkkosivujen määrittelyssä.
JPG	JPG tai JPEG, joka tulee sanoista Joint Photographic Experts Group. JPG on pakkausta käyttävä kuvatiedosto tallennusformatti.
MySQL	MySQL on relaatiotietokantaohjelmisto, joka on paljon käytössä web-palveluiden tietokantana.
PHP	Skriptien tekemiseen tarkoitettu ohjelmointikieli, joka soveltuu eritoten web-pohjaiseen ohjelmointiin.
RSS	RDF Site Summary tai Really Simple Syndication. Käytetään tapana tuoda web-sivujen muuttuvaa sisältöä

kuten uutisia tai ohjelmistopäivityksiä RSS-syötteenä sivustolle.

URL

Uniform Resource Locator on yksilöllinen osoite verkkosivulle tai tiedostolle Internetissä. Se ei voi sisältää tyhjiä välejä tai tiettyjä erikoismerkkejä.

WordPress MU

WordPressin osa, joka mahdollisti useamman blogin käytön. Nykyisin WordPress MU on sisällytettyinä asennukseen.

1 JOHDANTO

1.1 Työn tausta

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos toimii 18 paikkakunnalla, sen tehtävänä on huolehtia kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen turvallisuudesta pelastustoimen alueella.

Pelastuslaitoksen sivusto ei ole nykyaikainen loppukäyttäjän näkökulmasta. Tärkeää olisi, että käyttäjät löytäisivät etsimänsä tiedon nopeasti ja helposti. Sivuston tulisi näyttää asialliselta ilman ettei poissuljettaisi tyylikkyyttä ja tehokkuutta.

Ylläpitäjän näkökulmasta alkuperäinen alusta ei ole ole tarpeeksi tehokas sisällön tuottamiseen ja sivuston muokkaamiseen. Tästä syystä verkkosivut kaipaavat uutta ilmettä ja helppokäyttöisyyttä, joten tarvitaan uusi ja toimiva toteutustapa. Tarjolla on olemassa ilmaisia ja monipuolisia työkaluja, joiden avulla verkkosivujen suunnittelu, toteutus ja hallinnointi on vaivattomampaa.

1.2 Työn tavoite

Tämän työn tavoitteena on selvittää, mitä mahdollisia välineitä on olemassa verkkosivujen suunnitteluun, ja näiden tietojen pohjalta valita oikea väline verkkosivujen luontiin. Selvityksen ohessa tutkitaan mitä, vaatimuksia ja tietämystä sivuston suunnittelu vaatii. Valitusta välineestä pyritään luomaan selkeä kuva sen toiminnallisuuksista. Välineen avulla tavoitteena on luoda uudet verkkosivut Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselle.

1.3 Työn rakenne

Luvussa 2 kerrotaan verkkosivujen suunnittelusta, ja mitä tekniikoita sivustoa tehdessä voi tarvita. Kolmannessa luvussa käydään WordPress-järjestelmän keskeiset ominaisuudet läpi. Luvussa 4 esitellään työn toteutuksen aikana

syntyneitä sivustoja. Lopuksi luvussa 5 on yhteenveto ja tekijän pohdintoja WordPressin soveltuvuudesta verkkosivujen suunnitteluun ja luomiseen.

2 VERKKOSIVUJEN SUUNNITTELU

Verkkosivujen suunnitteluun on olemassa paljon erilaisia välineitä. Esimerkiksi sivuja voi suunnitella kotisivujen rakennusohjelmilla tai HTML-editorilla. Yksinkertaisin tapa sivujen luontiin on HTML-kielen kirjoittaminen Windows-käyttöjärjestelmästä tutulla Muistio-ohjelmalla.

2.1 Sisällönhallintajärjestelmä

Sisällönhallintajärjestelmä (Content Management System) eli CMS on web-sovellus, jonka avulla voidaan muokata ja julkaista sisältöä. Tyypillisesti sisällönhallintajärjestelmä rakentuu kahdesta osasta, jotka ovat sisällönhallintasovellus (Content Management Application) ja sisällöntoimitus-sovellus (Content Delivery Application). Sisällönhallintasovellus mahdollistaa verkkosivujen sisällön hallinnan, luonnin, poistamisen ja muokkaamisen ilman HTML-tuntemusta. Sisällöntoimitus-sovellus kokoaa sisällön ja pitää sen ajantasalla automaattisesti. (TechTerms 2013a.)

2.2 Drupal, Joomla ja WordPress

Kolme käytetyintä sisällönhallintajärjestelmää ovat Drupal, Joomla ja WordPress. Kaikki kolme perustuvat avoimeen lähdekoodiin. Niitä kehitetään ja ylläpidetään kehittäjäyhteisön toimesta. Avoimen lähdekoodin ansiosta järjestelmää voidaan koko ajan kehittää tukemaan uusia Internet-teknologioita. (Opensource 2014.)

Drupal on tehokas ja käyttäjäystävällinen järjestelmä, se soveltuu myös monimutkaisten verkkosivustojen luomiseen. Drupal vaatii asiantuntemusta ja kokemusta. (Opensource 2014.)

WordPress on käyttäjäystävällinen ja helppokäyttöinen järjestelmä, eikä juurikaan vaadi teknistä osaamista verkkosivuston toteuttamiseen. WordPressillä pystytään luomaan mutkattomasti monipuolisiakin verkkosivuja. (Opensource 2014.)

Joomla sijoittuu käytettävyydeltään Drupalin ja WordPressin välimaastoon. Se ei vaadi teknistä osaamista niin paljon kuin Drupal, mutta silti enemmän kuin WordPress. Joomla on helppokäyttöisempi kuin Drupal, mutta ei niin tehokas ja monipuolinen. (Opensource 2014.)

WordPress-järjestelmä valittiin Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen verkkosivujen suunnitteluun, koska se on helppokäyttöinen, nopea oppia ja sillä voi tuottaa sisältöä nopeasti.

2.3 Millainen on hyvä verkkosivu?

Hyvä verkkosivu tekee ensisilmäyksellä vaikutuksen sivuille saapuvaan käyttäjään. Vaikutuksen voi esimerkiksi tehdä isolla rohkealla kuvalla, joka kertoo sivuston tarkoituksesta. Etusivulla on otettava huomioon, että sivulla ei esitetä häiriötekijöitä esimerkiksi paljon erilaisia painikkeita, linkkejä, yms. On tärkeää, että sivusto on responsiivinen eli sivusto pystyy mukautumaan selaimen ikkunan koon mukaan. Tämä on tärkeää siinä vaiheessa kun sivustoa tarkastellaan mobiililaitteilla. Sivusto voi olla esimerkiksi yksinkertainen alaspäin rullautuva kokonaisuus, jossa sivuston koko sisältö on yhdellä sivulla. Rullatessa alaspäin mukana kulkee sivun ylälaidassa oleva navigointivalikko, joka on aina näkyvillä ja käytettävissä. (Imagine Publishing Ltd. 2014, 11.)

2.3.1 HTML & CSS

HTML ja CSS ovat avainkomponentteja verkkosivujen ja sivustojen rakentamiseen. HTML määrittelee rakenne-elementit ja rakenteen kun taas CSS määrää tyylin. (Imagine Publishing Ltd. 2014, 10.)

HTML perustuu elementteihin, joilla jokaisella on oma identiteetti. Nämä koostuvat avautuvista ja sulkeutuvista elementeistä, joiden välistä löytyy olennainen sisältö. Esimerkiksi ”<header>verkkosivuston sisältö tulee tähän</header>”. HTML-merkintäkieleessä on elementtejä, jotka määrittelevät itse itsensä. Näitä ovat esimerkiksi header, nav, footer ja video. HTML5 on uusin versio HTML-

merkintäkielestä, jota hallinnoi World Wide Web Consortium (W3C). Uutena ominaisuutena on muun muassa multimedian suora käyttö HTML-dokumentin sisällä. Esimerkiksi <video>-elementti määrittelee videon videoklipiksi tai suoratoistovideoksi. (Imagine Publishing Ltd. 2014, 10.)

Cascading Style Sheets eli CSS on kieli, jota käytetään silloin kun halutaan tietylle HTML-elementille tyyli. CSS voi määrittellä HTML-elementin <header> ja muuttaa sen ominaisuuksia, kuten esimerkiksi korkeutta, pituutta, väriä, reunoja, täytettä ja marginaaleja. Kehittyneempi uuden sukupolven CCS3 tarjoaa enemmän tyyliominaisuuksia, esimerkiksi pyöreät kulmat, tekstin varjostus, laatikkovarjostuksen ja gradienttiväriä. (Imagine Publishing Ltd. 2014, 10.)

2.3.2 jQuery

jQuery on nopea, pieni ja monipuolinen avoimen lähdekoodin JavaScript-kirjasto. Se sopii esimerkiksi toimintojen käsittelyyn, animaatioiden tekemiseen ja Ajax-sovelluksien toteutukseen. jQuery käyttää helppoa ohjelmointirajapintaa (API), joka toimii monella selaimella. (jQuery, 2015.)

2.3.3 Typografia

Typografia tarkoittaa kirjasinlajin suunnittelua ja käyttöä kommunikoinnissa. Sen juuret löytyvät käsinkirjoitetuista kirjainmuodoista. Typografia kattaa kaiken kalliografiasta digitaaliseen kirjasinlajiin ja kirjasinlajiin verkkosivuilla. (Webdesign, [viitattu 7.4.2015].)

Neljä avainelementtiä hyvään typografiaan on:

- **Toiston** tarkoituksena on johdonmukaisuus. Tällä tarkoitetaan sitä, että missä tahansa typografiatyössä elementtien, kuten listojen, linjojen, värien ja kirjasinlajien pitäisi olla yhdenmukaisia.
- **Kontrasti** tarkoittaa tekniikoita, joilla kiinnitetään huomio tiettyihin elementteihin sivulla. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi mustaa tekstiä valkoisella taustalla tai valkoista tekstiä mustalla taustalla. Muita

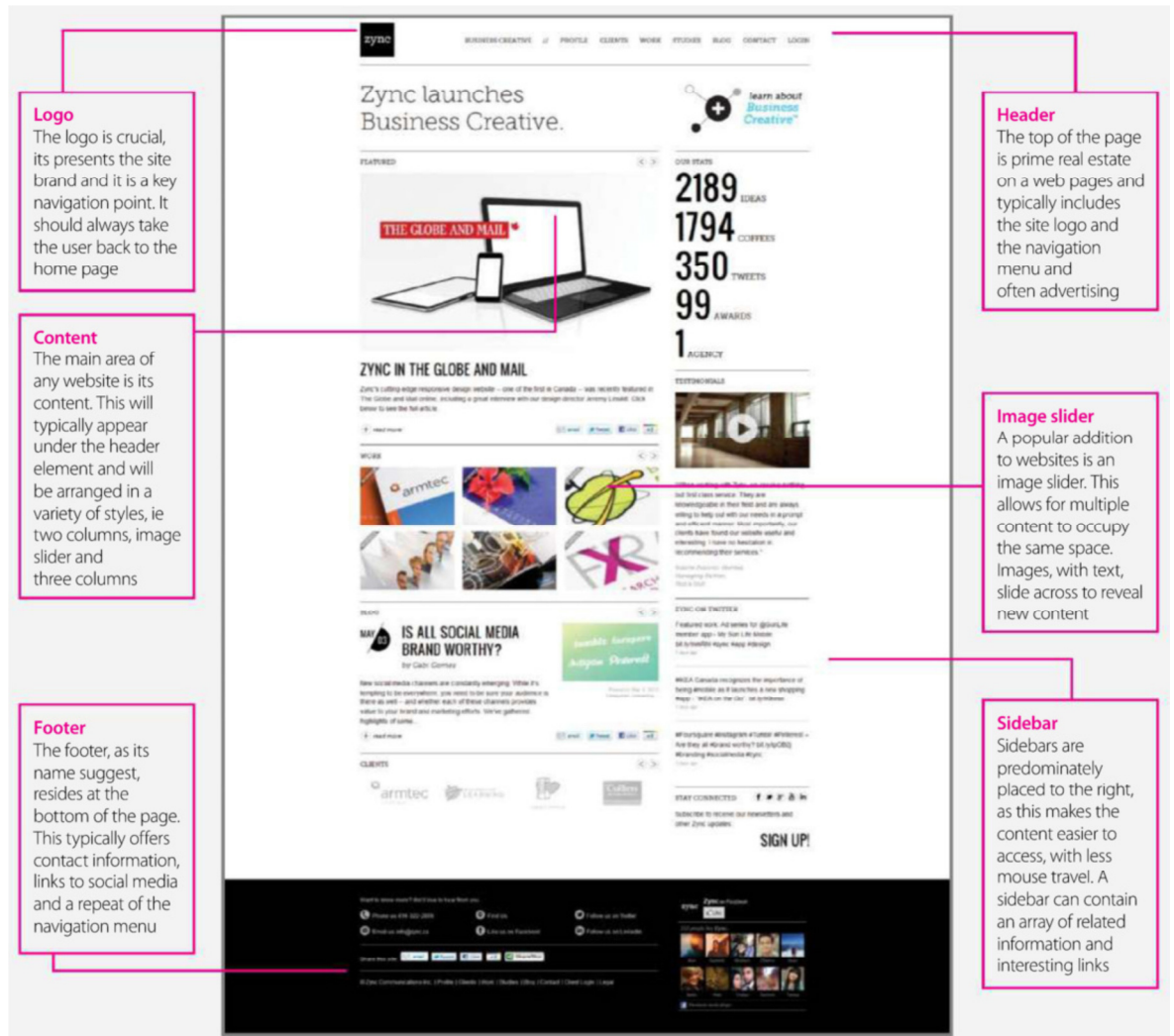
esimerkkejä kontrastista voisi olla koon, painon, rakenteen, muodon, suunnan ja värin variaatiot tekstissä.

- **Läheisyys** viittaa ryhmiin, joiden elementit liittyvät toisiinsa. Tämä saattaa sisältää otsikon ja alaotsikon tai kirjailijan nimen ja päivän. Elementit, jotka liittyvät toisiinsa, on koottava siististi yhteen. Elementit, jotka eivät liity toisiinsa, on eroteltava ja varmistettava, että lukija ymmärtää, että ne eivät liity toisiinsa.
- **Tasaus** auttaa ulkoasua pitämään kappaleet yhtenäisinä. Tasaus vasemmassa tai oikeassa reunassa antaa lukijalle vahvemman linjan seurata tekstiä. (Professional, [viitattu 7.4.2015].)

2.3.4 Layout

Tyypilliset verkkosivut rakentuvat kahden tai kolmen palstan layout-ratkaisulla, joissa on header ja footer. Se mikä erottaa verkkosivut toisistaan on kekseliäisyys ja variaatiot, miten kyseisiä osia voidaan sivustolla käyttää. Header on ylätunniste, sen paikka on sivuston yläreunassa. Headerissa sijaitsee tyypillisesti logo, navigointivalikko ja usein mainoksia. Logo on tärkeä, se määrää sivuston brändin ja määrittelee navigointivalikon paikan. Logoa painamalla käyttäjän pitäisi aina päästä etusivulle. Footer on alatunniste, jonka paikka on sivuston alareunassa. Footer sisältää tyypillisesti yhteystiedot, linkkejä sosiaaliseen mediaan ja navigointivalikon toiston. Sivupalkki on tyypillisesti asetettuna sivun oikeaan reunaan. Sivupalkin tarkoituksena on helpottaa sivuston sisällön esittämistä vähemmällä etsinnällä. Sivupalkki voi sisältää sivuston informaatiota tai mielenkiintoisia linkkejä. (Imagine Publishing Ltd. 2014, 12.)

Sisältö asetetaan yleensä headerin alle ja footerin yläpuolelle. Sisältöä voidaan järjestellä monilla eri tyyleillä esimerkiksi kahdella tai kolmella palstalla ja kuvien liukusäätimellä. Taustakuvia tai värejä käytetään väripohjana sivulle, tämä pätee niin huonoissa kun hyvissäkin sivuissa (kuvio 1). (Imagine Publishing Ltd. 2014, 12.)

Kuvio 1. Kuva tyypillisestä layoutista.

(Imagine Publishing Ltd. 2014, 12.)

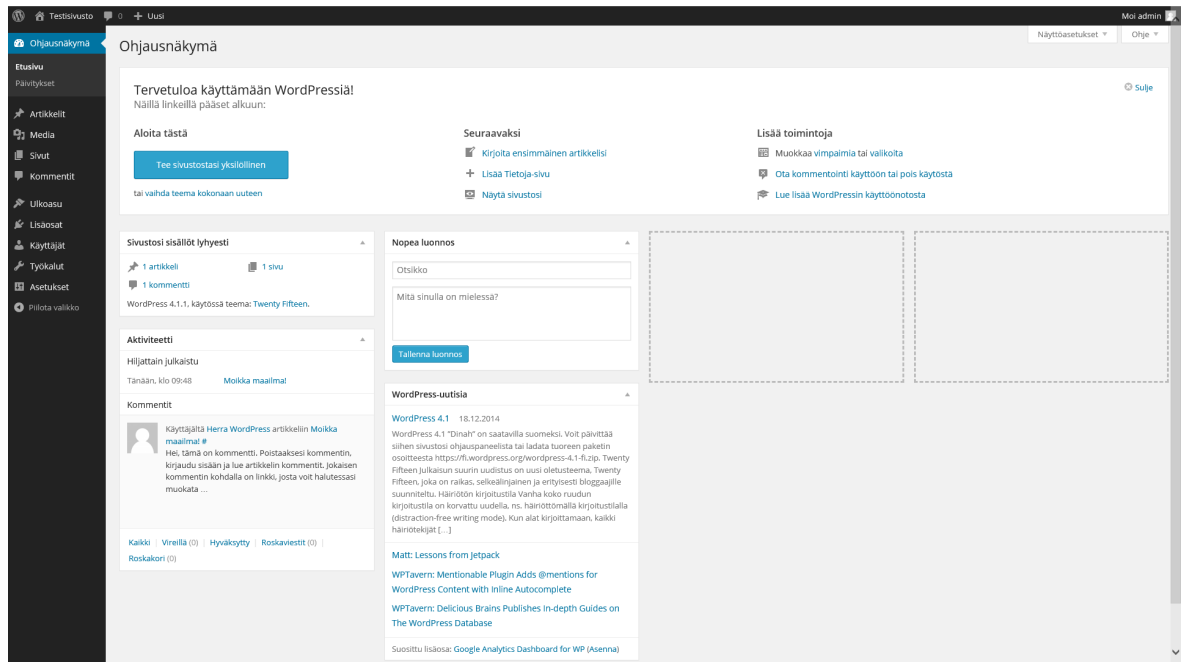
3 WORDPRESS

WordPress on sisällönhallintajärjestelmä ja se on tarkoitettu lähinnä blogikäyttöön, mutta se soveltuu myös normaalin sivuston ylläpitoon. WordPress perustuu avoimeen lähdekoodiin. Se on täysin ilmainen ja muokattava. WordPress-järjestelmää on kehitetty vuodesta 2003. Se on kirjoitettu PHP-kielellä ja käyttää tietojen tallentamiseen MySQL-tietokantaa, jolloin Wordpress on järkevintä asentaa palvelimelle. WordPressin edeltäjä oli b2/cafelog-blogityökalu, se perustui myös PHP-kieleen ja MySQL-tietokantaan. B2/cafelog-blogityökalusta haarautui myös b2evolution-blogityökalu, jota kehitetään vieläkin. WordPressillä on toteutettu yli 60 miljoonaa web-ratkaisua. WordPressiin on tarjolla tuhansia erilaisia lisäosia (Plugins), vimpaimia (Widgets) ja teemoja (Themes), joiden avulla järjestelmä laajenee blogimaailmasta normaalin sivuston ylläpitoon. (WordPress, [viitattu 2.3.2015].)

Tärkeitä kehitysvaiheita WordPressin versiohistoriassa ovat seuraavat: Versiossa 1.2 julkaistiin WordPressiin lisäosat, jotka tehostivat ja helpottivat sisällön tuottamista. Versio 1.5 toi WordPressiin teemat. Teemoilla voi muokata sivustoa monipuolisesti. Versio 3.0 oli suuri versiopäivitys WordPressiin. WordPressiin lisättiin WordPress MU -ominaisuus. WordPress MU mahdollisti useamman blogin luomisen. Ennen 3.0-versiota useamman blogin käyttö vaati erillisen WordPress-asennuksen tai WordPress MU:n käytön. Nykyään WordPress MU on sisällytetty asennukseen. (WordPress, [viitattu 19.3.2015].)

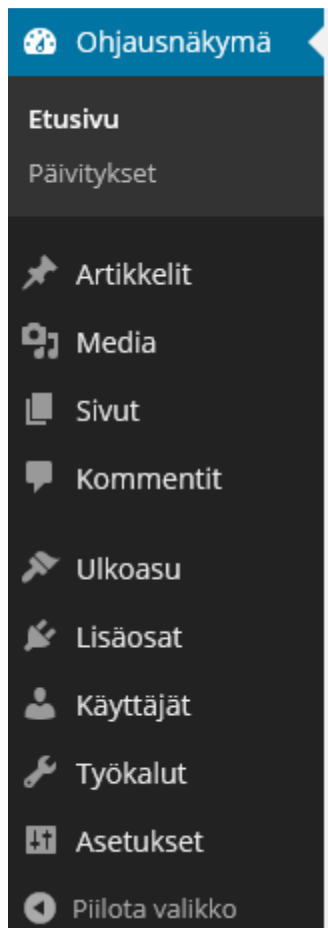
3.1 WordPressin ohjausnäky

Pääkäyttäjän tunnuksilla kirjaututtaessa sivu ohjautuu WordPressin ohjausnäkyyn (dashboard). Ohjausnäky tarkoitus on antaa selkeä kokonaisuus käyttäjälle yhdellä silmäyksellä viime aikaisista tapahtumista. Käyttäjä voi lukea uusimpia blogiviestien (post) luonnoksia, hyväksyä käyttäjien kommentteja blogiviesteissä, silmäillä uusimmat uutiset tai nähdä kuinka paljon käyttäjiä sivustolla käy (kuvio 2). (WordPress, [viitattu 17.3.2015].)

Kuvio 2. WordPressin ohjausnäky.

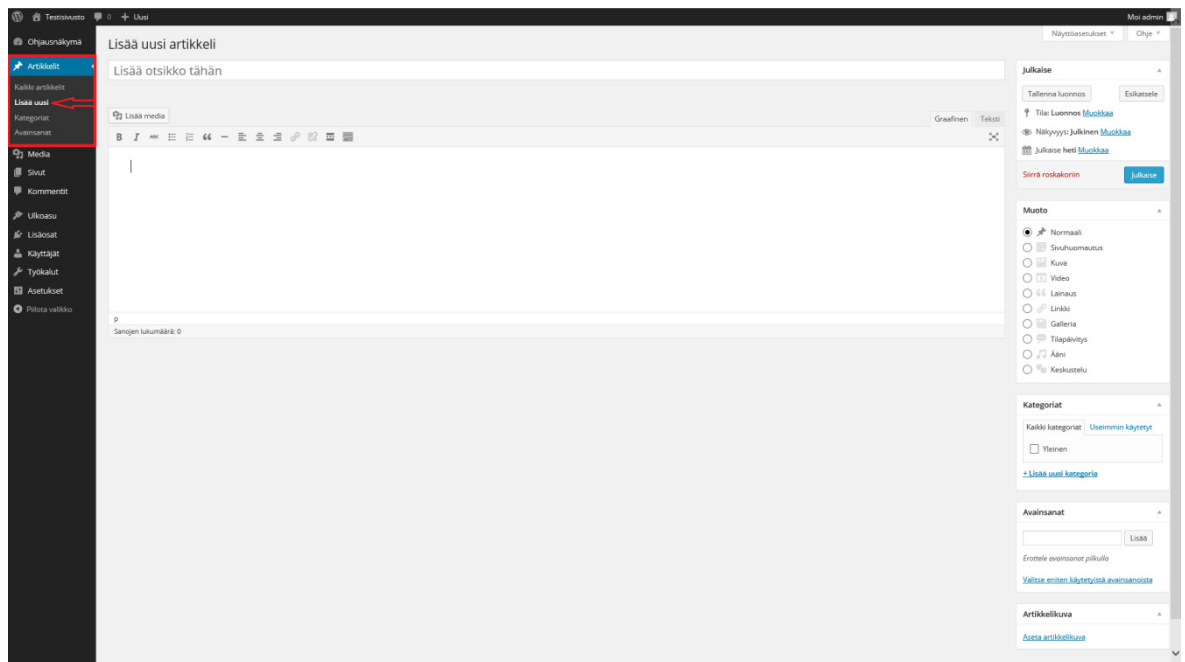
Ohjausnäkyvän vasemmassa reunassa näkyy hallintapaneeli, jossa on järjestelmän toiminnan kannalta keskeiset osiot. Sieltä löytyvät seuraavat osiot: Ohjausnäky, Artikkelit, Media, Sivut, Kommentit, Ulkoasu, Lisäosat, Käyttäjät, Työkalut ja Asetukset. Sisällönhallintaan ja tuottamiseen tarkoitetut osiot ovat Artikkelit, Media, Sivut ja Kommentit. Sivuston toiminnallisuuteen, käytettävyyteen ja hallintaan tarkoitettut osiot ovat Ulkoasu, Lisäosat, Käyttäjät, Työkalut ja Asetukset (kuviot 3).

Kuvio 3. Hallintapaneelin osiot.

3.2 Blogiartikkelit

Blogiartikkelit ovat kirjoittajan merkintöjä, jotka näkyvät uusimmasta vanhimpaan verkkosivuilla. Blogiartikkeleiden alapuolella on oletuksena kommenttikenttä, ja blogiartikkelit näkyvät RSS-syötteessä. (WordPress, [viitattu 5.4.2015].)

Kuvio 4. Blogiartikkelien muokkaus ja luonti.

Uuden blogiartikkelin lisääminen tapahtuu painamalla hallintapaneelin Artikkelit-osiota ja sen alta valitsemalla ”Lisää uusi” (kuvio 4). Blogiartikkelille lisätään otsikko ja tekstialueeseen kirjoitetaan itse blogiartikkelin sisältö. Halutessaan kirjoittaja voi valita artikkeliin kuvan, avainsanoja (tag) ja kategorian (category). Artikkelin julkaisu tapahtuu painamalla Julkaise-painiketta. (WordPress, [viitattu 5.4.2015].) Seuraavaksi kuvataan artikkelisivuun liittyvät osiot.

Otsikko: Otsikossa voidaan käyttää mitä tahansa lauseita, merkkejä tai sanoja. Saman otsikon käyttämistä useamman kerran on vältettävä, koska siitä saattaa aiheutua ongelmia. Erikoismerkkien käyttö ei aiheuta ongelmia, koska WordPress muodostaa otsikosta yksinkertaisen URL-kelpoisen nimen. (WordPress, [viitattu 5.4.2015].)

Sisältökenttä: Blogiartikkelin sisältöä voidaan tuottaa kahdessa eri näkymässä. Graafisessa-näkymässä voidaan tekstiä jäsenellä, muutella fontteja, tuoda kuvia, lisätä linkkejä tai mitä tahansa tietoa, jota halutaan sivulla näyttää. Graafinen-näkymä näyttää artikkelin samassa muodossa, kuin se tulee julkaistessakin näkyviin. Teksti-näkymässä kaikki kirjoitettu teksti on ilman muotoilua. Kopioitua tekstiä voidaan tuoda muualta ja sijoittaa Teksti-näkymään. Teksti-näkymä poistaa

kaikki alkuperäisen tekstin muotoilut. Teksti-näkymässä voidaan käyttää HTML-kielen elementtejä ja esimerkiksi lisäosien käyttämiä lyhyitä koodinpätkiä. (WordPress, [viitattu 5.4.2015].)

Esikatselu ja tallennus: Esikatsele-painikkeella voidaan tarkistaa, miltä tuleva artikkeli näyttää ja varmistaa, että artikkeli on julkaisukelpoinen. Tallenna luonnos -painike tallentaa artikkelista luonnoksen. Tallennettuja luonnoksia voi myöhemmin tarkastella ja muokata ennen kuin ne julkaistaan. (WordPress, [viitattu 5.4.2015].)

Julkaise-osio: Julkaise-osio sisältää kaikki julkaisemiseen tarkoitetut painikkeet, joiden avulla voidaan hallita artikkelin tilaa. Päätiloina ovat julkaistu, tarkastettavana ja luonnos. Tarkastettavana tarkoittaa sitä, että blogiartikkeli odottaa päätoimittajan tai pääkäyttäjän hyväksyntää, ennen kuin se voidaan julkaista. Oletuksena on, että blogiartikkeli julkaistaan heti. Tätä asetusta voidaan muuttaa ja siirtää julkaisu myöhemmäksi. Julkaisun näkyvyyttä voidaan säädellä Näkyvyys-asetuksella. Se voidaan asettaa julkiseksi, salasanalla suojatuksi tai yksityiseksi. Salasanalla suojattua artikkelia näkevät vain ne, joilla on salasana tiedossa artikkeliin. Yksityisen artikkelin näkevät vain artikkelin kirjoittaja ja sivuston ylläpitäjät. (WordPress, [viitattu 5.4.2015].)

Kategoriat: Kategorioiden tarkoitus on ryhmitellä artikkelit aiheittain. Kategorioiden avulla lukijoiden on helppo etsiä sivuston sisältöä. Keskimääräisesti WordPress-sivustolla on noin 7–10 kategoriaa. Ylläpitäjä voi selata kategorioita ja nähdä kaikki kategoriaan liittyvät blogiartikkelit. (WordPress, [viitattu 5.4.2015].)

Avainsanat: Avainsanat toimivat samalla periaatteella kuin kategoriat, tarkoitus on lähinnä kuvailla, mistä artikkelissa on kyse. Avainsanojen avulla ylläpitäjä voi luokitella artikkelit sanoilla, jotka viittaavat artikkeliin. Artikkelit, jotka sisältävät samoja avainsanoja, on linkitetty toisiinsa. Avainsanat voidaan ottaa käyttöön muokkaamalla sivuston teeman asetuksia. (WordPress, [viitattu 5.4.2015].)

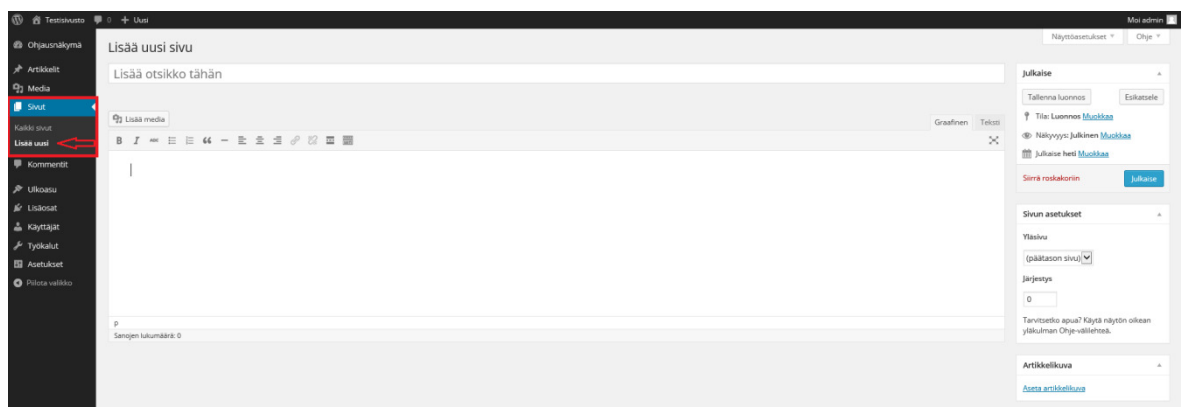
3.3 Sivut

WordPressin pääkäyttäjällä on ainoat oikeudet tehdä blogiartikkeleiden lisäksi myös sivuja. Hallintapaneelin Sivut-osiosta voidaan näyttää kaikki WordPress-sivuston sivut (kuvio 5). (WordPress, [viitattu 23.3.2015].)

Kuvio 5. WordPressin Sivut-osiosta

Sivujen ja artikkeleiden luonti tapahtuu samalla tavalla, koska molemmissa on otsikko- ja sisältökenttä (kuvio 6). Sivuja käytetään yleensä pysyvän tiedon ylläpitoon eli esimerkiksi osoitetietojen, oikeudellisten tietojen tai muiden pysyvien tietojen esittämiseen. (WordPress, [viitattu 23.3.2015].) Seuraavaksi kuvataan sivuun liittyvät asiat.

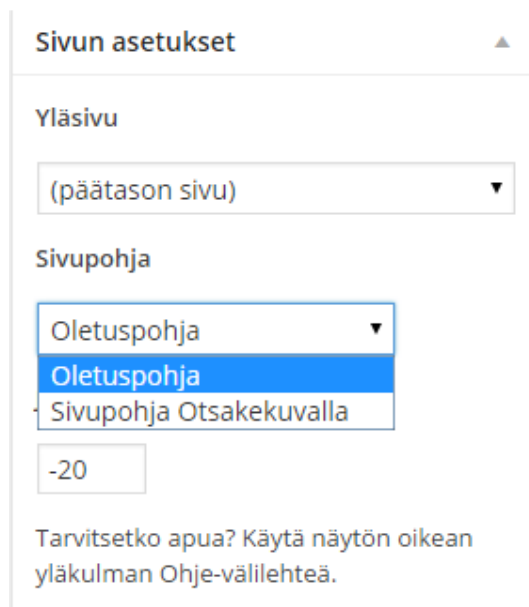
Kuvio 6. Sivun lisäys- ja muokkausvalikko

Sivun ja blogiartikkelin erot: Sivut on tarkoitettu staattiselle sisällölle, joka ei muutu päivittäin. Sivulle on mahdollista asettaa alasivuja. Sivut eivät näy WordPress-sivuston etusivulla. Sivuja ei voi järjestää avainsanojen ja

kategorioiden mukaan. Sivut eivät sisälly RSS-syötteeseen. (WordPress, [viitattu 23.3.2015].)

Sivupohjat: Yleisesti sivustolle halutaan yhtenäinen ilme. Joskus voi tulla tarve toteuttaa sivustoa teemallisesti eri tavoin. Tämä on mahdollista käyttämällä eri sivupohjia. (WordPress, [viitattu 24.3.2015].)

WordPress-sivuston aktiivinen teema käyttää oletuksena page.php-sivupohjaa. Teema itsessään voi sisältää mukautettuja pohjia. Käyttäjä voi myös itse luoda omia sivupohjia. Sivun muokkausvalikosta voidaan valita käytettävä sivupohja (kuvio 7). (WordPress, [viitattu 24.3.2015].)

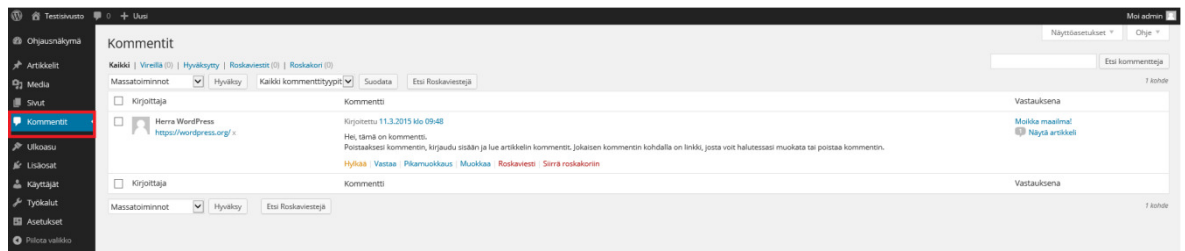

Kuvio 7. Sivumallin vaihto

3.4 Kommentit

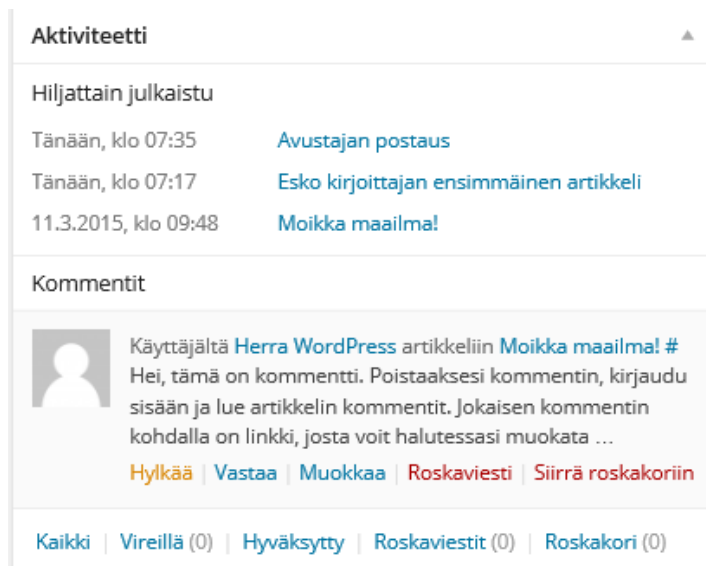
Kommenttien avulla sivustolla kävijät voivat keskustella sivuston ylläpidon tai muiden käyttäjien kanssa. Jos kommentit ovat käytössä, WordPress asettaa sisällön jälkeen kommentointikentän. WordPress tarjoaa monipuolisen tavan muokata, näyttää ja vastaanottaa kommentteja. Hallintapaneelin Kommentit-osio

näyttää kaikki vastaanotetut kommentit sivustolla (kuvio 8). (WordPress, [viitattu 16.3.2015].) Seuraavaksi kuvataan kommentteihin liittyvät osiot.

Kuvio 8. Kommentointivalikko

Kommenttien hallinnointi: Ylläpitäjän on helppo tarkistaa uusimmat kommentit ohjausnäkyvästä (kuvio 9). Hiiren vieminen kommentin päälle tuo esiin toimenpiteet, joita kommentille voi tehdä. Ylläpitäjä voi hylätä, vastata, muokata, merkitä roskapostiksi tai siirtää kommentin roskakoriin. (WordPress, [viitattu 16.3.2015].)

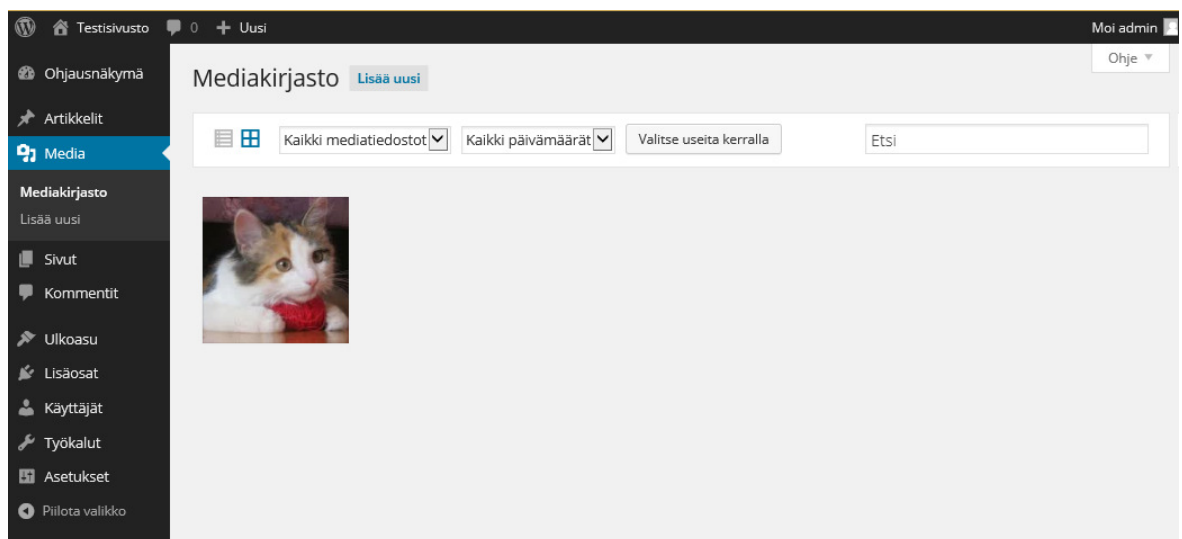
Kuvio 9. Kommenttien hallinnointi

3.5 Mediakirjasto

Medialla tarkoitetaan kuvia, videoita, äänitteitä ja muita mediatiedostoja, joita voi käyttää WordPress-sivustolla. Yleensä media ladataan suoraan kirjastoon ja käytetään sitä kautta sivuilla tai blogiartikkeleissa. Median voi myös suoraan ”raahata” sisältökenttään, jolloin media latautuu automaattisesti mediakirjastoon ja WordPress ottaa median suoraan käyttöön. (WordPress, [viitattu 22.3.2015].)

Media-osion avulla ylläpitäjä voi muokata, poistaa ja tarkastella sivulle aiemmin ladattuja mediatiedostoja (kuvio 10). Etsi-toiminnolla voi hakea nopeasti haluttuja mediatiedostoja kirjastosta, olettaen, että mediatiedostot on hyvin nimetty. (WordPress, [viitattu 22.3.2015].) Seuraavaksi käydään läpi mediakirjaston toimintoja.

Kuvio 10. Mediakirjasto

Mediakirjaston toiminnot: Mediatiedostoille voi suorittaa erilaisia toimintoja. Tarjolla on kaksi eri variaatiota, jotka ovat joukkotoimet ja välittömät toimenpiteet. (WordPress, [viitattu 22.3.2015].)

Joukkotoimia voidaan suorittaa yhdelle tai useammalle mediatiedostolle yhtäaikaan, ainoa toimenpide on poistaminen (WordPress, [viitattu 22.3.2015]).

Välittömät toimenpiteet suoritetaan heti yksittäiselle medialle. Käytössä olevat toimenpiteet näkyvät, kun hiiren kursori siirretään mediatiedoston päälle. Käytettävissä olevat toimenpiteet ovat muokkaus, poisto ja tarkastele. Muokkaustoiminnon takaa voidaan medialle määrittellä otsikko, kuvateksti, vaihtoehtoinen teksti ja kuvaus. Otsikon on hyvä olla selkeä, jolloin mediakirjaston Etsi-toiminnosta on hyötyä. (WordPress, [viitattu 22.3.2015].)

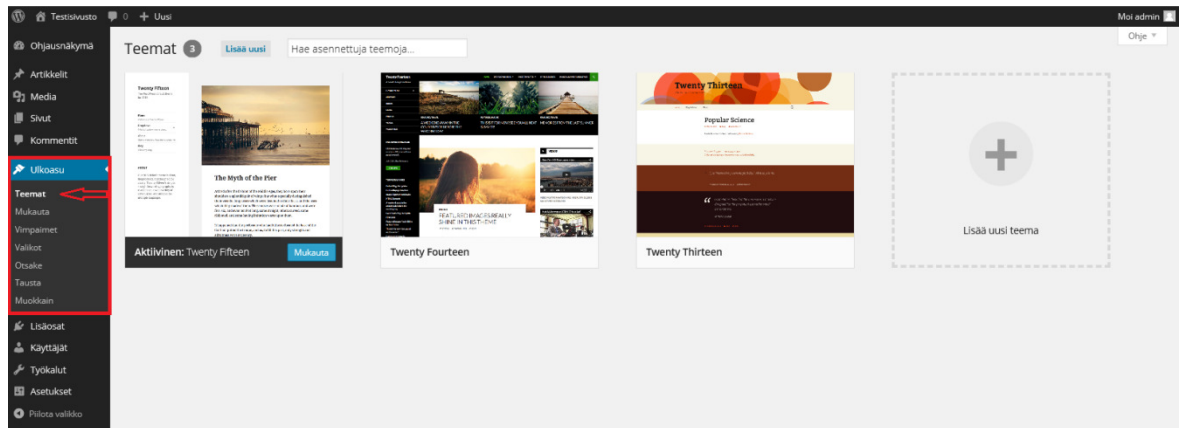
3.6 Ulkoasu

Ulkoasuvalikosta ylläpitäjä voi muokata sivuston teemaa, navigointivalikoita, sivuston otsikoita tai taustan ominaisuuksia.

3.6.1 Teemat

Teemat mahdollistavat koko sivuston muokkaamisen monipuolisesti ja vaivattomasti. WordPress-teema on kokoelma tiedostoja, jotka yhdessä määrittelevät graafisen näkymän. Näitä tiedostoja kutsutaan mallitiedostoiksi. Teema muuttaa sivuston ulkonäköä vaikuttamatta itse WordPress-alustan koodiin. Teemat voivat sisältää räätälöityjä mallitiedostoja, kuvia (*.jpg, *.gif), tyylitiedostoja (*.css), räätälöityjä sivuja ja myös muita tarvittavia kooditiedostoja (*.php). (WordPress, [viitattu 4.4.2015].)

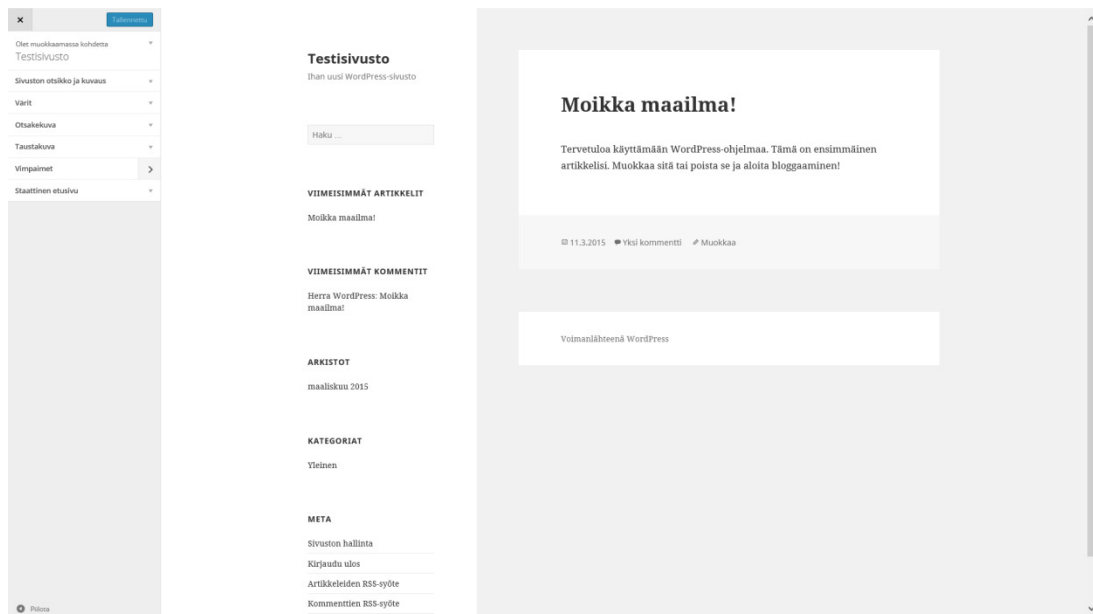
WordPressiin on mahdollista ladata monia erilaisia teemoja. Ylläpitäjä voi vaihtaa teeman Ulkoasu-osion Teemat-valikosta (kuvio 11). (WordPress, [viitattu 4.4.2015].)

Kuvio 11. Teeman vaihtaminen

3.6.2 Teeman muokkaaminen

Teeman muokkaaminen tapahtuu Ulkoasu-osion alta löytyvästä Mukautu-valikosta. Valikko antaa mahdollisuuden muokata sivun ulkonäköä, kuten värejä ja ulkoasua (kuvio 12). Mukautu-valikko on käytössä vain silloin, jos teema itsessään tukee sitä. Mukautu-valikon näkymä on erilainen eri teemoilla. Esimerkiksi WordPressin asennuksen mukana tuleva Twenty Fifteen -teema tarjoaa mahdollisuuden muokata sivuston otsikkoa ja kuvausta, värejä, otsakekuvaa, taustakuvaa, lisätä vimpaimia ja asettaa staattisen sivun. (WordPress, [viitattu 14.3.2015].)

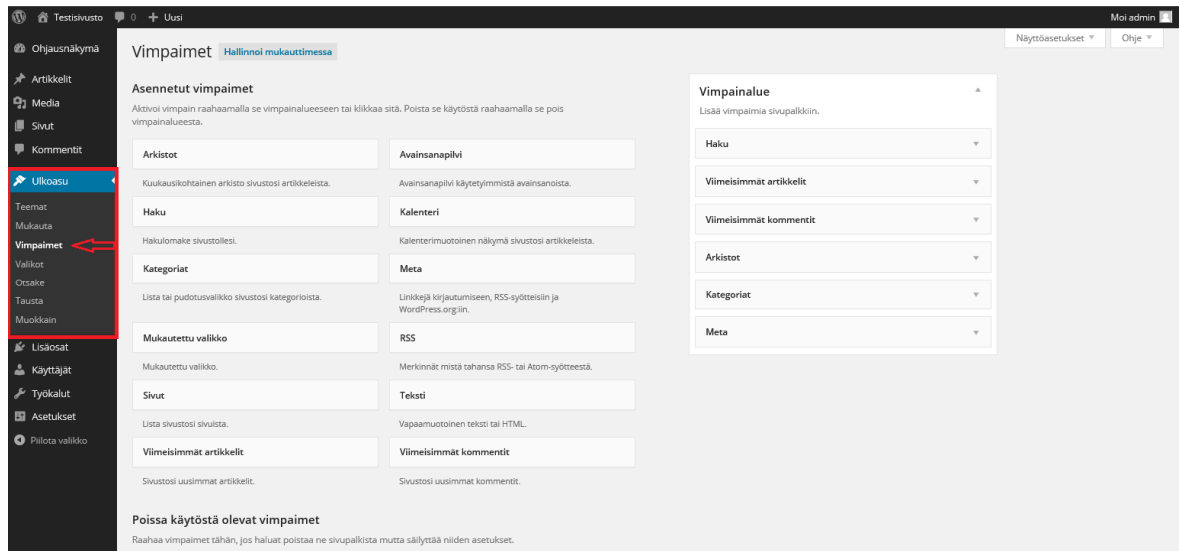

Kuvio 12. Teeman muokkaaminen

3.6.3 Vimpaimet

WordPress-vimpaimet tuovat monipuolisuutta sivustoon. Niitä voidaan lisätä sivuston sivupalkkeihin. WordPressin asennuksen mukana tulee muutamia perusvimpaimia esimerkiksi haku, RSS, viimeisimmät artikkelit tai viimeisimmät kommentit. Tietyt teemat mahdollistavat vimpaimien sijoittamisen myös muualle sivustoon kuin pelkkään sivupalkkiin. (WordPress, [viitattu 8.4.2015].)

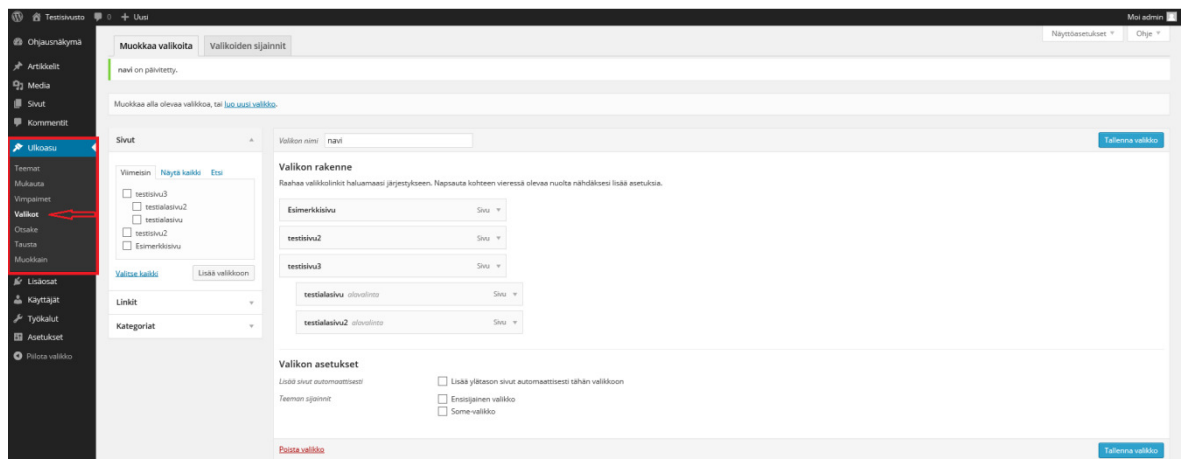
Vimpaimien käyttäminen ei vaadi erityisosaamista ja niiden laataminen WordPressiin on vaivatonta. Niitä voidaan lisätä, poistaa ja järjestää uudelleen Ulkoasu-osion alta löytyvästä Vimpaimet-valikosta (kuvio 13). (WordPress, [viitattu 8.4.2015].)

Kuvio 13. Vimpaimet-valikko

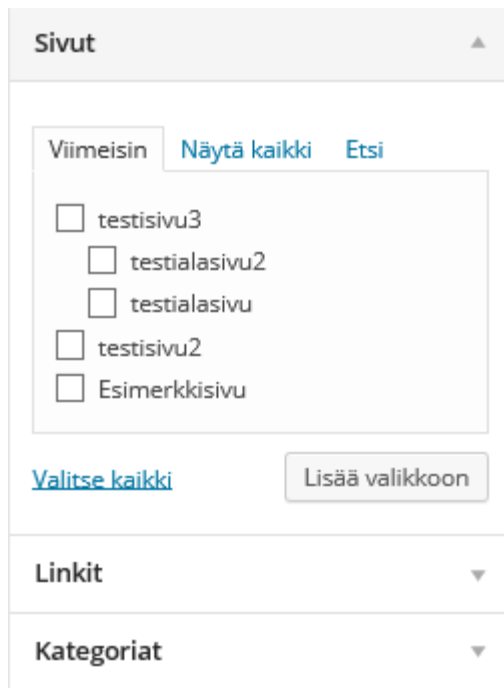
3.6.4 Valikot

WordPressissä on sisäinen valikonluontijärjestelmä. Valikot on määriteltävä itse. Ensimmäisenä valikolle pitää antaa nimi ja tallentaa, ennen kuin sen voi luoda (kuvio 14). (WordPress, [viitattu 6.4.2015].)

Kuvio 14. Valikot

Valikon luonnin jälkeen ylläpitäjä voi valita kaikki sivustolla julkaistut sivut. Tästä listasta lisätään halutut sivut valikkoon (kuvio 15). (WordPress, [viitattu 6.4.2015].)

Kuvio 15. Sivun lisäys valikkoon

Valikosta voidaan tehdä monitasoinen vetämällä hiirellä tasoja oikealle tai vasemmalle (kuvio 16) (WordPress, [viitattu 6.4.2015]).

Valikon nimi

Valikon rakenne

Raahaa valikkolinkit haluamaasi järjestykseen. Napsauta kohteen vieressä olevaa nuolta nähdäksesi lisää asetuksia.

- Esimerkkisivu Sivu ▼
- testisivu2 Sivu ▼
- testisivu3 Sivu ▼
- testialasivu *alavalinta* Sivu ▼
- testialasivu2 *alavalinta* Sivu ▼

Valikon asetukset

Lisää sivut automaattisesti Lisää ylätasoon sivut automaattisesti tähän valikkoon

Teeman sijainnit Ensisijainen valikko

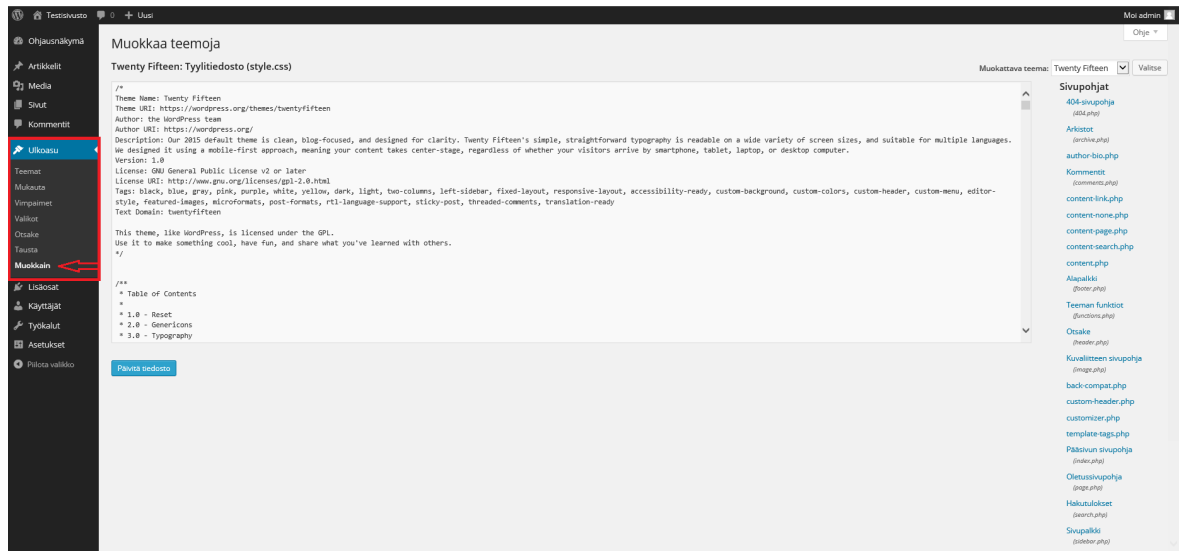
Some-valikko

[Poista valikko](#)

Kuvio 16. Valikon alitasot

3.6.5 Muokkain

WordPressin sisäänrakennetulla muokkaimella tai toiselta nimeltään editorilla voidaan muokata esimerkiksi sivuston teeman malli- ja tyyli tiedostoja. Ylläpitäjän pitää ensin valita muokattava kohde, esimerkiksi teema, ja sen jälkeen oikealle avautuu valikko muokattavista malli- ja tyyli tiedostoista (kuviokuva 17). Ylläpitäjän pitää tietää mitä koodissa muokataan, koska voi olla vaarana, että koko sivusto lakkaa toimimasta ja samalla myös muokkain lakkaa toimimasta. Tämän takia on hyvä ottaa varmuuskopiot tiedostoista, jolloin vahingon sattuessa on mahdollista palata edelliseen tilaan palauttamalla varmuuskopiot. (WordPress, [viitattu 15.3.2015].)

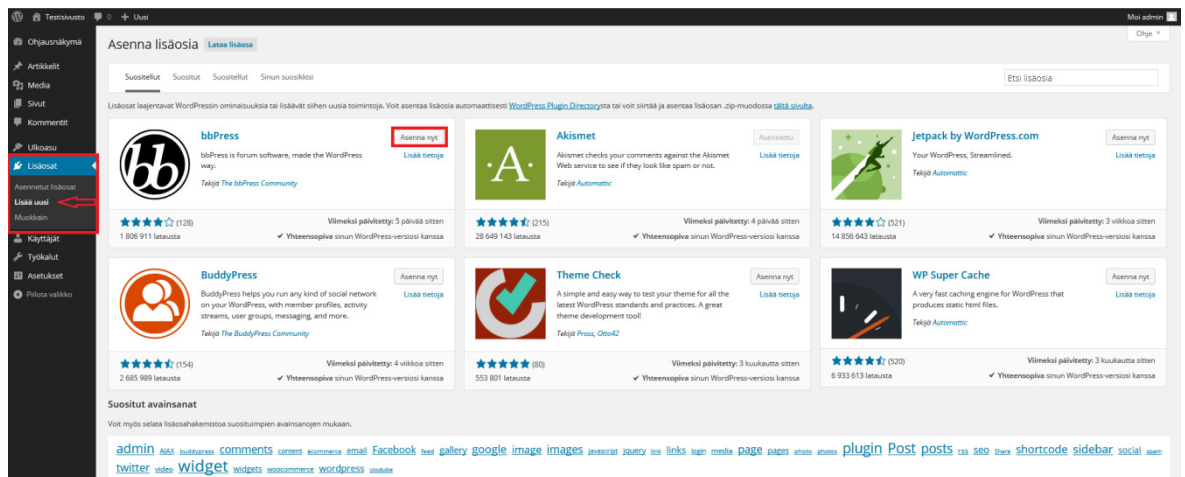
Kuvio 17. Muokkain

3.7 Lisäosat

WordPressin lisäosat laajentavat ja tuovat lisää käytettävyyttä WordPressiin. Tarkoituksena on tuoda sivuston ylläpitäjille kehitysvälineitä, joilla voidaan muokata WordPress-sivustoa vaivattomasti. Yleensä ylläpitäjät eivät tarvitse lisäosia, mutta niiden tarjonta on valtaisa, osasta on jopa hyötyä. Lisäosia tarjoaa WordPressin oma palvelu WordPress Plugin Directory. Palvelussa kaikki lisäosat ovat testattuja, niistä ei pitäisi syntyä tietoturva-aukkoja. On muistettava, että osa lisäosista on kehityksen alla ja niiden toimintaa ei täysin voi varmistaa. (WordPress, [viitattu 21.3.2015].) Seuraavaksi esitellään tapoja tuoda lisäosia WordPressiin.

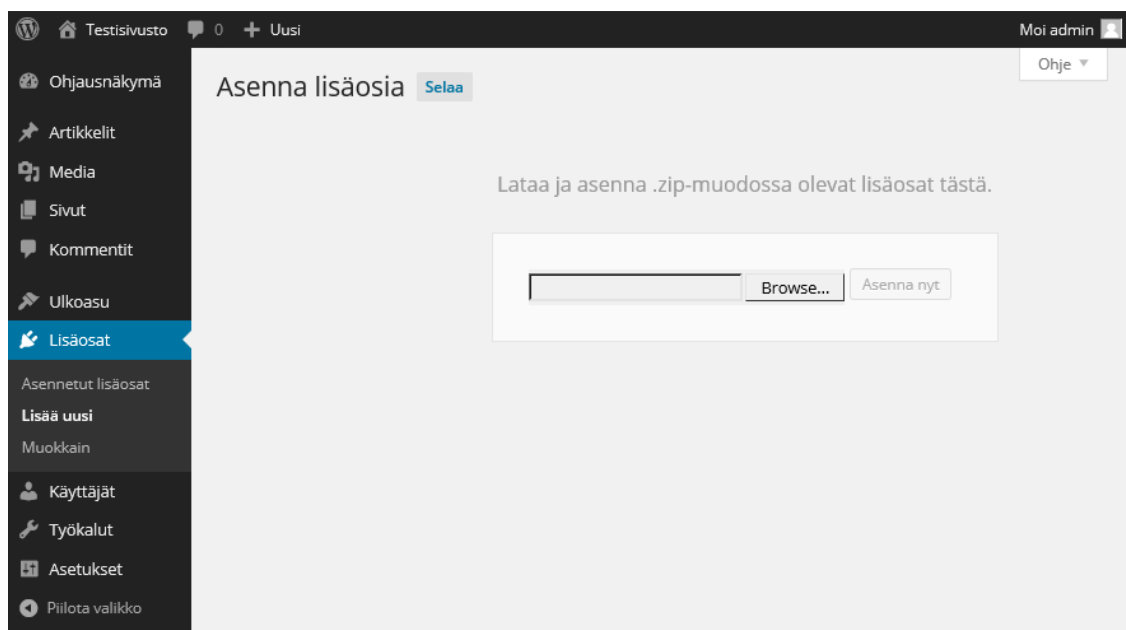
Uuden lisäosan lisääminen: Ylläpitäjä voi etsiä uusia lisäosia Lisäosat-osion alta löytyvästä Lisää uusi -valikosta. Löydettyään halutun lisäosan ylläpitäjä voi asentaa sen suoraan painamalla Asenna nyt -painiketta (kuvio 18). (WordPress, [viitattu 21.3.2015].)

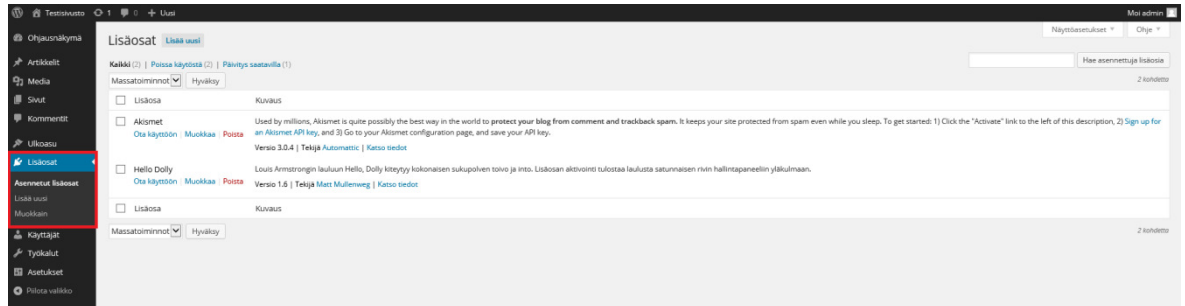
Kuvio 18. WordPress Plugin Directory

Lisäosan voi myös asentaa manuaalisesti kahdella tapaa. WordPress Plugin Directoryn yläreunasta löytyy Lataa lisäosa -painike. Tämän kautta voidaan WordPressiin asentaa pakatusta zip-tiedostosta haluttuja lisäosia (kuvio 19). Toinen tapa on manuaalisesti siirtää tiedostot wp-content/plugins-kansioon. Kun tiedostot löytyvät oikeasta paikasta, lisäosa näkyy muiden lisäosien joukossa ja sen voi aktivoida. (WordPress, [viittaus 21.3.2015].)

Kuvio 19. Lisäosan manuaalinen lisääminen

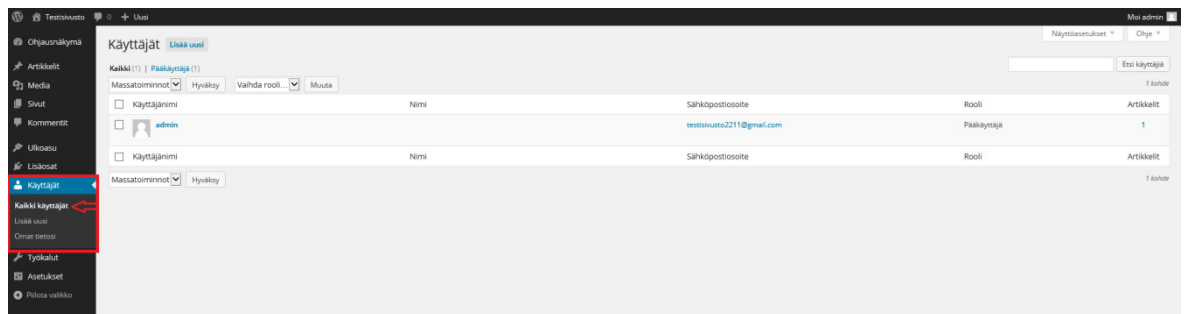
Kun lisäosia on asennettu ne pitää vielä aktivoida, että ne toimivat (kuvio 20).

Kuvio 20. Lisäosien aktivointi

3.8 Käyttäjät

Käyttäjät-osion avulla ylläpitäjä voi hallita, lisätä ja poistaa käyttäjiä. Ylläpitäjä voi tehdä myös massamuutoksia tai poistaa kokonaisia käyttäjäryhmiä. Käyttäjät-osion käyttäjät näkyvät käyttäjätunnuksen mukaisessa järjestyksessä (kuvio 21). (WordPress, [viitattu 3.4.2015].) Seuraavaksi kerrotaan Käyttäjät-osioon liittyvistä ominaisuuksista.

Kuvio 21. Käyttäjät-osio

Lisää uusi käyttäjä: Käyttäjät-osion Lisää uusi -valikosta ylläpitäjä voi lisätä uusia käyttäjiä, jotka voivat kirjautua WordPress-sivustoon (kuvio 22). Jos sivustolla on sallittu käyttäjien rekisteröityminen, käyttäjät voivat rekisteröityä osoitteessa <http://omasivuurl/wp-register.php>. (WordPress, [viitattu 2.4.2015].)

Pakollisia tietoja uudelle käyttäjälle ovat käyttäjänimi, sähköpostiosoite ja salasana. Vapaaehtoisia ovat etunimi, sukunimi ja kotisivu. Uutta käyttäjää luodessa on hyvä miettiä käyttäjän rooli. (WordPress, [viitattu 2.4.2015].)

Kuvio 22. Käyttäjän lisäys

Roolit: Roolien tarkoitus WordPressissä on antaa ylläpitäjälle mahdollisuus valvoa, mitä käyttäjät voivat tehdä sivustolla. Sivuston ylläpitäjän tehtävänä on hallita käyttäjien pääsyä erilaisiin tehtäviin, kuten sivujen luonti tai blogiartikkelien kirjoittaminen ja muokkaaminen.

WordPressissä on viisi ennaltamäärättyä roolia: Pääkäyttäjä (Administrator), Päätoimittaja (Editor), Kirjoittaja (Author), Avustaja (Contributor) ja Tilaaaja (Subscriber). Yleisin näistä on Tilaaaja, jolla oikeudet riittävät vain julkisten sivujen ja artikkelien lukemiseen. Kuviossa 23 on esitelty käyttäjäroolit ja niille kuuluvat oikeudet. (WordPress, [viitattu 26.3.2015].)

Who is allowed to do what	Administrator	Editor	Author	Contributor	Subscriber
activate or delete plugins					
add, edit or delete users					
install or delete themes					
edit or switch themes					
edit any theme options					
update core, themes & plugins					
edit or customize dashboard					
moderate comments					
manage categories					
manage tags					
edit/delete all posts or pages					
upload media files					
publish posts					
delete any published posts					
edit or delete posts					
read all public posts or pages					

Kuvio 23. Käyttäjäroolien oikeudet
(BobWP 2013)

3.9 Asetukset

Asetuksista hallitaan WordPressin kirjoittamiseen, lukemiseen, keskusteluun, mediaan ja osoiterakenteeseen liittyviä asetuksia. Seuraavaksi käydään läpi Asetukset-osion sisältöä.

Yleiset asetukset: Yleinen-valikosta löytyy sivuston perusasetuksia (kuvio 24). Näistä asetuksista ylläpitäjä voi muuttaa sivuston nimen ja esimerkiksi aikavyöhykkeen tai sivuston kielen. (WordPress, [viitattu 28.3.2015].)

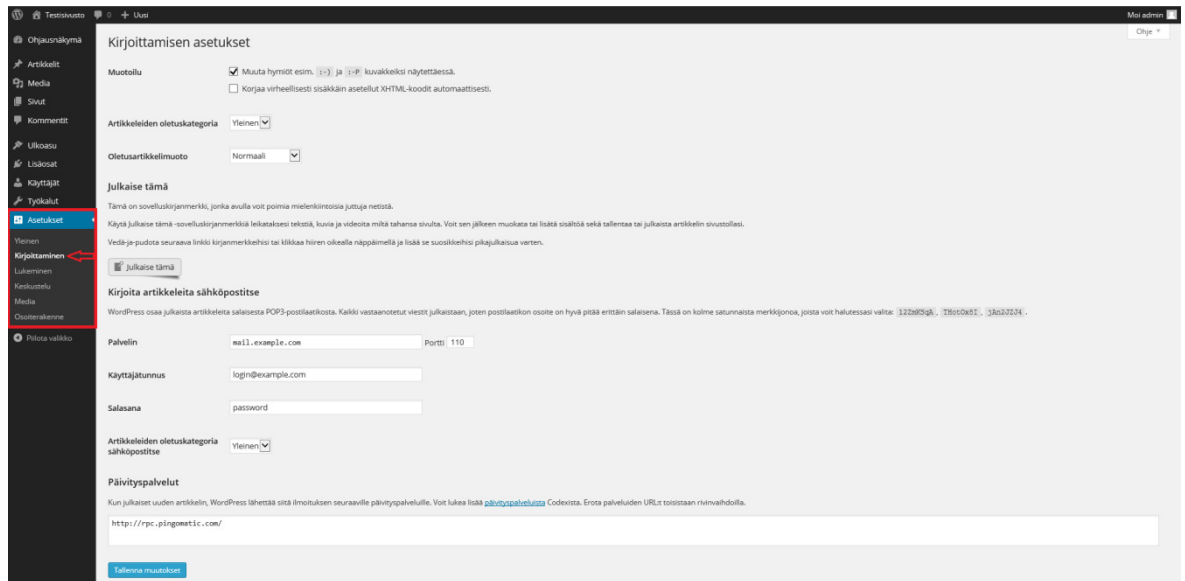
The screenshot displays the WordPress administration interface for 'Testisivusto'. The left-hand navigation menu is visible, with 'Asetukset' (Settings) selected and 'Yleinen' (General) highlighted in red. The main content area is titled 'Yleiset asetukset' (General Settings) and contains the following configuration options:

- Sivuston otsikko:** Testisivusto
- Kuvaus:** Ihan uusi WordPress-sivusto. *Pari sanaa kuvaamaan sivuston aihealuetta.*
- WordPressin osoite (URL):** http://localhost:41741
- Sivuston osoite (URL):** http://localhost:41741. *Kirjoita osoite tähän jos haluat sen [poikkeavan siitä hakemistosta](#) mihin asensit WordPressin.*
- Sähköpostiosoite:** testisivusto2211@gmail.com. *Tätä osoitetta käytetään vain ylläpidollisiin viesteihin.*
- Jäsenyys:** Kuka tahansa voi rekisteröityä
- Uusien käyttäjien oletusrooli:** Tilaaaja
- Aikavyöhyke:** UTC+0. *UTC-aika on 11-3-2015 14.31.06*. *Valitse kaupunki, joka on samalla aikavyöhykkeellä kuin sinäkin.*
- Päivämäärän oletusmuoto:**
  - 11.3.2015
  - 2015-03-11
  - 03/11/2015
  - 11/03/2015
  - Muokattu: j.n.Y 11.3.2015
- Kellonajan oletusmuoto:**
  - 14:31
  - 2:31 PM
  - Muokattu: Hi 14:31[Päiväyksen ja ajan asettaminen.](#)
- Kalenteriviikon ensimmäinen päivä:** maanantai
- Sivuston kieli:** Suomi

A 'Tallenna muutokset' (Save Changes) button is located at the bottom of the settings area.

Kuvio 24. Yleiset asetukset

Kirjoittamisen asetukset: Kirjoittaminen-valikosta ylläpitäjä voi vaihtaa blogiartikkeleiden kirjoittamiseen liittyviä asetuksia (kuvio 25). Asetuksista voidaan esimerkiksi muuttaa artikkeleiden oletuskategoriaa tai sähköpostin kautta lähetettävien blogiartikkeleiden asetuksia. Sähköpostin kautta lähetettäviä artikkeleita varten pitää olla oma sähköpostiosoite ja siihen liittyvät asetukset. Sähköpostiin liittyviä asetuksia ei tarvitse muuttaa, jos ominaisuutta ei ole tarkoitus ottaa käyttöön. (WordPress, [viitattu 1.4.2015].)

Kuvio 25. Kirjoittamisen asetukset

Lukemisen asetukset: Lukeminen-valikosta voidaan määritellä esimerkiksi kuinka monta artikkelia sivustolla kerralla näkyy. Voidaan myös määritellä näytetäänkö artikkelista lyhyt pätkä tekstiä vai koko artikkeli. Ylläpitäjän on hyvä huomioida, että lisäosat saattavat vaikuttaa asetuksiin (kuvio 26). (WordPress, [viitattu 31.3.2015].)

The screenshot shows the WordPress admin interface for the 'Lukemisen asetukset' (Reading Settings) page. The left sidebar contains a menu with 'Asetukset' (Settings) highlighted in blue, and 'Lukeminen' (Reading) highlighted in red with a red arrow pointing to it. The main content area is titled 'Lukemisen asetukset' and contains several settings sections:

- Etusivulla näytetään** (Display on the front page):
  - Uusimmat artikkelisi (Most recent articles)
  - Sivu (valitse alta) (Page (select below))
  - Etusivu: — Valitse — (Front page)
  - Artikkeleiden sivu: — Valitse — (Articles page)
- Näytä enintään** (Show at most): 10 artikkelia (articles)
- Uutissyötteen näyttävät enintään uusimmat** (Show at most recent): 10 merkintää (posts)
- Näytä jokaisesta artikkelista** (Show from each article):
  - Koko teksti (Full text)
  - Poininta (Excerpt)
- Hakukonenäkyvyys** (Search engine visibility):
  - Kiellä sivuston näkyminen hakukoneissa (Prevent search engines from indexing this site)
  - On hakukoneista kiinni, noudattavatko ne tätä kieltoa.* (If you prevent search engines from indexing this site, will they respect that request?)

A blue button at the bottom left says 'Tallenna muutokset' (Save changes).

Kuvio 26. Lukemisen asetukset

Keskustelun asetukset: Keskustelu-valikon asetuksista voidaan säätää kommentointiin liittyviä asetuksia (kuvi 27). Asetuksista voidaan esimerkiksi kommentti määrittellä arviointijonoon. Arviointijonoon voidaan asettaa avainsanoja, joita ei kommentteissa saa näkyä. Jos kommentti saapuu arvioitavaksi, ylläpitäjä voi päättää sen kohtalosta itse. (WordPress, [viittaus 27.3.2015].)

Keskustelun asetukset

Tavalliset artikkelin asetukset

- Yritä lähettää ilmoitus tässä artikkelissa linkitettyihin blogeihin.
- Salli linkki-ilmoitukset muista blogeista (päivitysilmoitukset ja paluuvitteet)
- Salli uusien artikkelien kommentointi.

(Nämä asetukset voi ohittaa kunkin artikkelin tiedossa)

Muut kommentointiasetukset

- Nimi ja sähköposti tulee ilmoittaa.
- Vain rekisteröityneet ja sisäänkirjautuneet käyttäjät voivat kommentoida.
- Sulje kommentointi automaattisesti yli 14 päivää vanhoista artikkeleista.
- Ota käyttöön sisäkkäiset kommentit. Tasojen määrä 5
- Jaa kommentit sivuiksi 50 kommenttia per sivu ja näytä viimeinen sivu oletuksena.
- Näytä vanhemmat kommentit kunkin sivun ylälaidassa.

Lähetä minulle sähköposti aina, kun:

- joku jättää kommentin
- kommentti odottaa arviointia

Ennen kuin kommentti näytetään:

- Kommentti on hyväksyttävä kään.
- Kirjoittajan aikaisemmista kommentteista ainakin yhden tulee olla hyväksytty

Kommenttien arviointi

Siirrä kommentti arviointijonoon, jos se sisältää yli 2 linkkiä. (Suuri linkkien määrä on yleinen roskapostien piirre.)

Jos kommentin sisällössä, kommentin kirjoittajan nimessä, kotisivun osoitteessa, sähköposti- tai IP-osoitteessa on jokin seuraavista sanoista, siirrä se [arviointijonoon](#). Erota sanat/IP-osoitteet toisistaan rivinvaihdoilla. Sana voi myös esiintyä pidemmän sanan osana, esimerkiksi "press" löytyy sanasta "WordPress".

Kommenttien estoluetelo

Jos kommentin sisällössä, kommentin kirjoittajan nimessä, kotisivun osoitteessa, sähköposti- tai IP-osoitteessa on jokin seuraavista sanoista, merkitse se roskaksi. Erota sanat toisistaan rivinvaihdoilla. Sana voi myös esiintyä pidemmän sanan osana, esimerkiksi "press" löytyy sanasta "WordPress".

Avatar-kuvat

Avatar on kuva, joka näkyy nimesi vieressä kun kommentoit sivustolla, jonne on avatar-tuki. Tässä voit ottaa sen käyttöön sivustollesi kommentoiville henkilöille.

Avatarien näyttö

- Näytä Avatar-kuvat

Luokittelu

- G – Sopiva kaikille kävijöille
- PG luokitellut gravitarit voivat sisältää provosoivasti pukeutuneita ihmisiä, rumia sanoja tai lievästi väkivaltaa.
- R luokitellut gravitarit voivat sisältää esimerkiksi kirosanjoja, väkivaltaa, alastomuutta tai kuvia huumeiden käytöstä.
- X luokitellut gravitarit saattavat sisältää vahvaa seksuaalista kuvakielitä tai haitallista väkivaltaa.

Oletuskuva

Valitse avatar, joka näytetään, mikäli kommentoijalla ei ole omaa avatar-kuvaa.

- Tuntematon henkilö
- Tyhjä
- Gravatar-logo
- Identicon (Luodaan sähköpostiosoitteen perusteella)
- Wavatar (Luodaan sähköpostiosoitteen perusteella)
- MonsterID (Luodaan sähköpostiosoitteen perusteella)
- Retro (Luodaan sähköpostiosoitteen perusteella)

Tallenna muutokset

Käyttö: WordPressin käytössä. Versio 4.1.

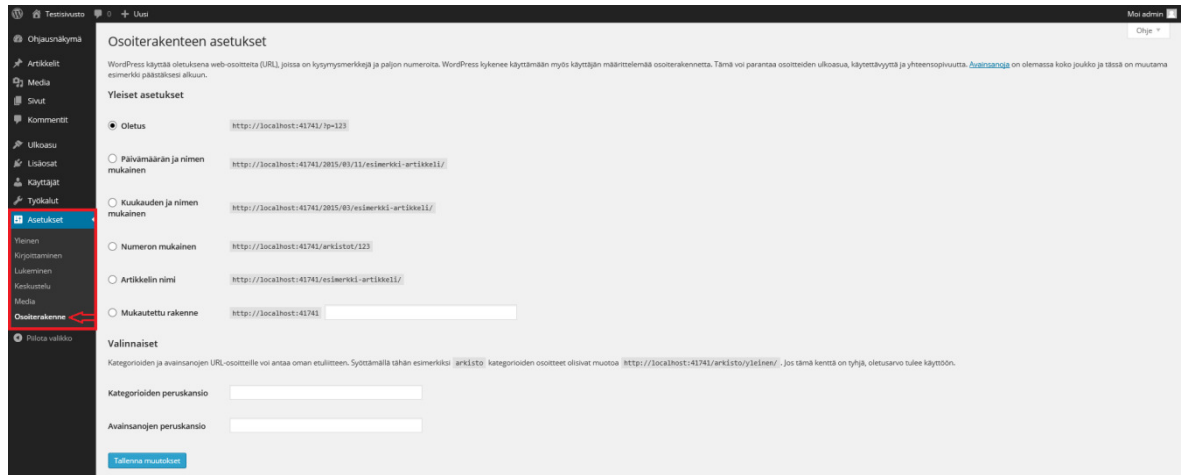
Kuvio 27. Keskustelun asetukset

Osoiterakenteen asetukset: WordPress käyttää sivustossa oletuksena URL-osoitteisiin kysymysmerkkejä ja numeroita. WordPressissä on mahdollista tehdä osoitteesta selkokielisen, näitä kutsutaan permalinkeiksi. Permalinkkien käyttö parantaa sivuston selkeyttä, käytettävyyttä ja linkkien lähettämistä eteenpäin (kuvio 28). Asetuksissa on valittavissa seuraavat vaihtoehdot: Oletus, Päivänmäärän ja nimen mukainen, Kuukauden ja nimen mukainen, Numeron mukainen, Artikkelin nimi ja Mukautettu rakenne. (WordPress, [viitattu 30.3.2015].)

Oletuksena URL-osoite voisi olla esimerkiksi /index.php?p=123. Ylläpitäjän on hankala päätellä, mitä kyseinen osoite tarkoittaa, mitä p ja mitä numero 123 ovat.

Permalinkin avulla URL-osoite voisi olla muotoa /archives/2015/03/esimerkki/. Tästä saadaan selville minä vuonna ja minä kuukautena kyseinen artikkeli on luotu. (WordPress, [viitattu 20.3.2015].)

Kuvio 28. Osoiterakenne asetukset

Mediakirjaston asetukset: Media-valikosta voidaan määrittää kuvatiedostoihin ja muihin mediatiedostoihin liittyviä asetuksia (kuvio 29). Ylläpitäjä voi muuttaa esikatselukuvien kokoja, kun ne liitetään mediakirjastoon, ja valita siirretäänkö kuvat omiin kansioihin kuukauden ja vuoden mukaan. Esimerkiksi, jos kuva ladattaisiin maaliskuussa 2015, niin ladattu kuva sijoitettaisiin kansioon wp-content/uploads/2015/03. (WordPress, [viitattu 29.3.2015].)

Testisivusto 0 Uusi Moi admin Ohje

Mediakirjaston asetukset

Kuvien koot

Alla listatut koot määrittävät kuvien maksimikoot pikseleinä, kun kuvia lisätään mediakirjastoon.

Koko Leveys Korkeus
 Rajaa kuva annettuihin mittoihin (oletuksena kuvan koko on suhteellinen)

Keskikokoinen Leveys maks.: Korkeus maks.:

Suuri Leveys maks.: Korkeus maks.:

Tiedostojen sijainti

Järjestä siirtämäni tiedostot kuukauden ja vuoden mukaan nimettyihin kansioihin

[Tallenna muutokset](#)

Ohjausnäkymä
Artikkelit
Media
Sivut
Kommentit
Ulkoasu
Lisäosat
Käyttäjät
Työkalut
Asetukset
Yleinen
Kirjoittaminen
Lukeminen
Keskustelu
Media
Osoiterakenne
Piilota valikko

Kuvio 29. Mediakirjaston asetukset

4 ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen sivuston tarkoituksena on toimia informaatiolähteenä ja tiedottajana kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille. Pelastuslaitoksen sivuja ei ole vielä julkaistu, ja tässä työssä esitelty kokonaisuus ei ole lopullinen, vaan testausalustalla oleva kehitysversio. Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen verkkosivujen suunnitteluun päätettiin käyttää WordPress-sisällönhallintajärjestelmää.

4.1 Testaus- ja kehitysalusta

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen verkkosivujen testaukseen ja kehitykseen käytettiin VMware Playeria. VMware Player on virtualisointiohjelmisto. Ohjelmistoon voidaan asentaa mikä tahansa käyttöjärjestelmä tai ohjelma, joka toimii PC-koneella. Tämän jälkeen asennettu järjestelmä toimii virtuaalikoneena VMware Playerissa. (VMware 2015.) VMware Playeriin asennettiin käyttöjärjestelmäksi Microsoft Windows 8.1, joka toimi väliaikaisena alustana WordPressille.

4.2 Teeman valinta

Muokattavana teemana toimii Make-teema. Teemaan päädyttiin, koska siinä oli tarpeeksi mukautettavia ominaisuuksia. Tärkeimpänä ominaisuutena oli helposti ohjelmoitava sivupalkki. Sivusto suunniteltiin niin, että jokaisella sivulla on yksilöllinen navigaatio sivupalkissa. Teema itsessään on hyvin mukautuva, värejä on mahdollista muokata kaikissa elementeissä. Koko sivuston typografiaa on mahdollista käsitellä, layoutia pystyy muokkaamaan tietyissä kohdissa paljon ja sivuille pystyy asettamaan sivupalkit molemmin puolin. Myös taustakuvien lisääminen on mahdollista lähes jokaiseen näkyvään elementtiin.

Sivuston layout on toteutettu Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen graafisen ohjeistuksen mukaan. Koko maan pelastuslaitokset pyrkivät verkkosivuillaan

yhtenäiseen ilmeeseen. Ainoana poikkeuksena on eri pelastuslaitoksien värimaailma.

Sivusto on toteutettu kolmella palstalla, jossa keskellä on sisältö ja reunoilla on oikopolut, RSS-syöte, yms. Värimaailma on toteutettu ohjeistuksen antamissa väreissä: hopea, kultainen, sininen ja musta. Sivuston typografia on toteutettu Arial-kirjasintyypillä ohjeistuksen mukaisesti.

4.3 Käytetyt lisäosat ja vimpaimet

Sivustossa on käytetty muutamia tärkeitä lisäosia ja vimpaimia, jotka helpottavat sisällön tuomista ja käyttöä sivustossa. Esimerkiksi käytössä on lisäosa, jonka avulla sivustosta voitiin tehdä responsiivinen, vaikka teema ei sitä itsessään tue. Lisäosan tarkoitus on helpottaa mobiilikäyttäjiä selaamaan sivustoa. Tietoturvaa ajatellen lisäosia ei ole asennettuna liikaa. Lisäosat eivät välttämättä pysy ajantasalla, ja saattavat aiheuttaa tietoturva-aukkoja järjestelmään. Tietoturvaa lisää se, että yhdessä käytetyssä lisäosassa ominaisuutena on estää Brute force -menetelmä. Tämä tarkoittaa sitä, että hakkerit eivät pysty syöttämään käyttäjän salasanaa äärettömiä kertoja.

Tärkeimpänä lisäosana käytetään kustomoitua dynaamista vimpainaluetta, jota pystyy käyttämään missä tahansa paikassa sivustolla. Tätä lisäosaa käytetään jokaisella alisivulla johon tarvitaan oma sivunavigointi aihealueeseen liittyen. Navigoinnin lisäksi lisäosa pystyy sisältämään mitä tahansa vimpaimia, lisäosia tai muuta sisältöä. Sisällön tuottamiseen käytetään lisäosaa, jonka avulla saadaan samat toiminnot, joita löytyy esimerkiksi tavallisesti Microsoft Officen Word -tekstinkäsittelyohjelmasta.

4.4 Etusivu

Etusivun yläosassa vasemmassa sivupalkissa on Oikopolku-linkit, jotka näkyvät ainoastaan etusivulla. Sivun oikeassa sivupalkissa ylimpänä on tekstin koon muuttamiseen liittyvä työkalu. Tämän työkalun avulla sivuston sisällön tekstikokoa voidaan muuttaa. Työkalun alta löytyy Ajankohtaista-tiedotusikkuna, joka listaa 5 viimeisintä tiedotusta. Ajankohtaista-tiedotusikkunan alta löytyy Suomea koskevat hälytykset, jotka tulevat RSS-syötteenä www.tilannehuone.fi-sivustolta. Etusivun keskelle tulee itse sivun sisältö, jossa on Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen toiminta-aluekartta ja esittely pelastuslaitoksen tehtävistä. Sivun yläosan navigointipainikkeet on jaettu aihealueiden mukaan. Painiketta painamalla sivu ohjautuu aihealuetta koskevalle alisivulle (kuvio 30). Etusivun alaosassa näkyy Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokseen liittyvät osoitetiedot (kuvio 31).

Mahdollisissa hätätilanteissa sivuston etusivu voidaan asettaa hätätilaan. Hätätilassa viimeisin ilmoitettu viesti avautuu keskelle, jolloin se korvaa oletuksena olevan toiminta-aluekartan ja siihen liittyvät tiedot (kuvio 32).

Kuvio 30. Etusivun yläosa.

Kuvio 31. Etusivun alaosa.

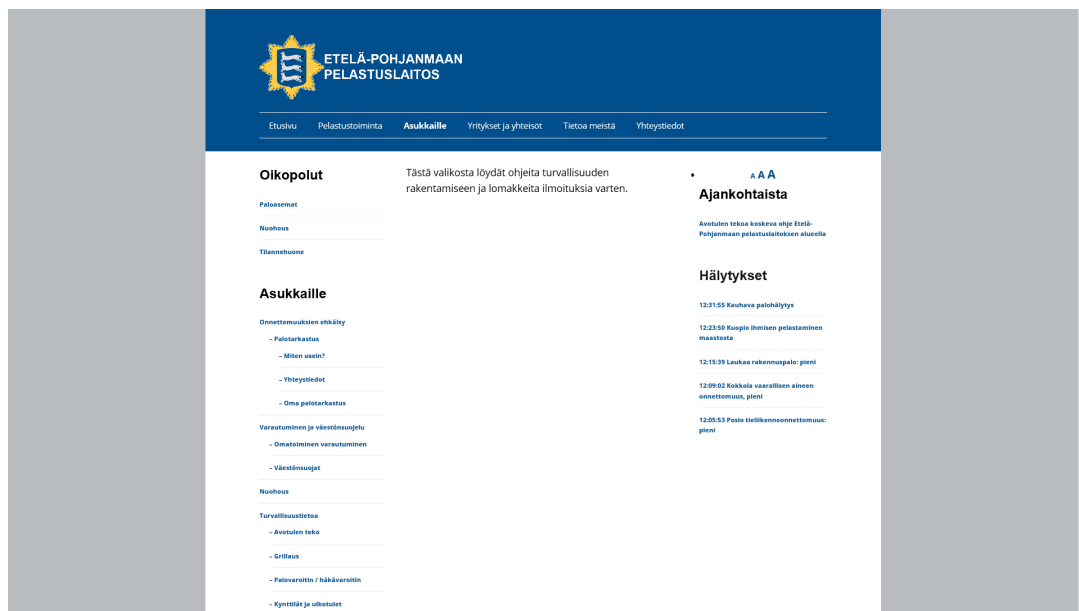
Kuvio 32. Etusivun hätäilmoitustila.

4.5 Sivut

Sivuston jokainen sivu on jaettu omiin sivupohjiin, koska jokaisella alisivulla on oma sivupalkin navigointi. Tämä on tehty, jotta käyttäjän olisi helpompaa nähdä, mitä asioita kuuluu mihinkin aihealueeseen. Sivupohjia on tehty muutamia varastoon, jos sivustoa laajennetaan myöhemmässä vaiheessa. Tämä helpottaa sivuston tulevan ylläpitäjän työurakkaa.

Etusivun yläosan navigoinnin painikkeilla voi navigoida alisivuille. Kaikki painikkeet yläosan navigoinnissa ovat instansseja. Instanssi on tapahtumapainike, joka siirtää käyttäjän alisivulle. Tämä ratkaisu valittiin, koska sivustolla on paljon sisältöä ja alasetoalikit olisivat hankaloittaneet tiedon etsintää sivuilta.

Jos yläosan navigoinnista painaa Asukkaille-painiketta, sivu ohjautuu Asukkaille tarkoitettuun alisivuun (kuvio 33). Sivun vasempaan sivupalkkiin avautuu asukkaita varten oma navigointi. Se aktivoituu kun Asukkaille tarkoitettu sivupohja on käytössä (kuvio 34). Tämän avulla voidaan yksilöidä sivuston sisältöä aihealueittain, tämä ominaisuus on käytössä jokaisella alisivuilla.

Kuvio 33. Asukkaille-sivu.

Asukkaille

Onnettomuuksien ehkäisy

- Palotarkastus

- Miten usein?

- Yhteystiedot

- Oma palotarkastus

Varautuminen ja väestönsuojelu

- Omatoiminen varautuminen

- Väestönsuojat

Nuohous

Turvallisuustietoa

- Avotulen teko

- Grillaus

- Palovaroitin / häkävaroitin

- Kynttilät ja ulkotulet

Kuvio 34. Asukkaille tarkoitettu oma valikko.

Paloasemat-sivun erikoisuutena voidaan mainita, että Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen toiminta-aluekartasta on tehty kuvakartta. Tällä tarkoitetaan sitä, että itse kuvaan on määritelty paikkakunnat. Kunnan nimi toimii linkkinä kyseisen kunnan paloasemaan. Tähän on käytetty HTML-merkintäkielen omaa <map>-elementtiä. Elementtiä käyttämällä voidaan asettaa koordinaattien avulla paikat, joihin halutaan tapahtuma. Itse kuva on responsiivinen ja toimii myös mobiililaitteilla (kuvio 35).

ETELÄ-POHJANMAAN
PELASTUSLAITOS

Etusivu
Pelastustoiminta
Asukkaille
Yritykset ja yhteisöt
Tietoa meistä
Yhteystiedot

Oikopolut

- [Paloasemat](#)
- [Nuohous](#)
- [Tilannehuone](#)

Yhteystiedot

- [Hallinto](#)
- [Paloasemat](#)
- [Paloasemat 2](#)
- [Paloasemaryhmä 1](#)
- [Paloasemaryhmä 2](#)
- [Paloasemaryhmä 3](#)
- [Paloasemaryhmä 4](#)
- [Nuohouspalvelut](#)
- [VPK:t ja palomiesyhdistykset](#)

Paloasemat

Klikkaamalla paikkakunnan nimeä, saa lisätietoa paikkakunnan paloasemasta. Klikkaamalla kuvan alapuolella olevasta taulukosta pääsee myös katsomaan paikkakunnan paloaseman tiedot.

A A A

Ajankohtaista

Avotulen tekoa koskeva ohje Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella

Hälytykset

- 17:33:56 Helsinki rakennuspalo: pieni
- 17:30:58 Tervola rakennuspalo: pieni
- 17:17:05 Salo liikennevälinepalo: pieni
- 17:15:06 Ilmajoki rakennuspalo: pieni
- 17:14:23 Varkaus tiellikenneonnettomuus: keskiisuuri

Kuvio 35. Paloasemat, toiminta-aluekartta.

5 YHTEENVETO JA POHDINTAA

Työssä tutkittiin erilaisia verkkosivujen suunnitteluun ja toteuttamiseen käytettäviä kehitysvälineitä. Tarkoituksena oli valita väline, joka täyttää ennalta määritellyt vaatimukset. Vaatimuksena oli, että väline olisi ilmainen, mukautettava, helppo käyttää ja opetella.

Työssä tuotiin esille eri tekniikoita, joita verkkosivujen suunnittelussa ja toteuttamisessa käytetään.

Mahdollisista kehitysvälineistä valittiin käytettäväksi WordPress-sisällönhallintajärjestelmä. Tämän jälkeen esiteltiin WordPress-järjestelmän sisäisiä osioita ja ominaisuuksia.

Lopuksi esiteltiin WordPress-järjestelmällä suunniteltu ja toteutettu verkkosivusto Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokselle.

Sivustossa käytettiin Make-teemaa ja layout toteutettiin kolmipalstaisena. Värimaailma ja typografia toteutettiin pelastuslaitoksen ohjeistuksen mukaan. Tietoturvaa vahvistettiin, sivusto saatiin responsiiviseksi ja toiminnallisuutta laajennettiin käyttämällä lisäosia. Vimpaimia käytettiin tuomalla tietoa joko ulkoisesta lähteestä tai sivuston omasta sisällöstä.

WordPress-järjestelmä oli ennen työn aloitusta tekijälle tuttu, mutta aina löytyi uusia asioita opittavaksi. WordPress-sivuston suunnittelun hankaluutena on löytää oikea teema suuresta valikoimasta. Osa teemoista on muokattavuudeltaan liian rajattuja. Asiaa helpottaa, että tarjolla on paljon vimpaimia ja lisäosia. Näiden avulla sivustoon saadaan lisää toiminnallisuutta ilman, että tarvitsee itse ohjelmoida mitään. Koska WordPress on kuitenkin enemmän suunnattu blogien tekemiseen, tuntuu normaalin sivuston suunnittelua hieman rajoittavan. Suurimman osan automaattisista blogipohjaisista ominaisuuksista voidaan sulkea pois, kuten esimerkiksi automaattiset päiväykset tai kommentointi. WordPress on kehittynyt vuosien saatossa kelpo järjestelmäksi, mutta tällä hetkellä se ei ole tarpeeksi tehokas monimutkaisten sivustojen suunnitteluun.

LÄHTEET

b2cafeblog. Ei päiväystä. What is b2?. [www-lähde]. b2cafeblog. [viitattu 4.4.2015].
Saatavissa: <http://cafeblog.com/>

b2evolution. Ei päiväystä. What is b2evolution?. [www-lähde]. b2evolution. [viitattu 4.4.2015]. Saatavissa: <http://b2evolution.net/about/what-is-b2evolution/>

BobWP. 2013. WordPress user roles, who can do what?. [www-lähde]. BobWP. [viitattu 16.3.2015]. Saatavissa: <http://bobwp.com/user-roles-who-can-do/>

Imagine Publishing Ltd. 2014. Web Design for Beginners Third Revised Edition. Willenhall: William Gibbons

jQuery. 2015. About jQuery. [www-lähde]. jQuery. [viitattu 6.4.2015]. Saatavissa: <http://learn.jquery.com/about-jquery/>

MySQL. 2015. What is MySQL?. [www-lähde]. MySQL. [viitattu 4.4.2015].
Saatavissa: <https://dev.mysql.com/doc/refman/5.7/en/what-is-mysql.html>

Opensource. 2014. 3 open source content management systems compared. [www-lähde]. Opensource. [viitattu 1.4.2015]. Saatavissa: <http://opensource.com/business/14/6/open-source-cms-joomla-wordpress-drupal>

PHP. 2015. What is PHP?. [www-lähde]. PHP. [viitattu 4.4.2015]. Saatavissa: <http://fi2.php.net/manual/en/intro-what-is.php>

Professional. Ei päiväystä. Typography matters. [www-lähde]. Typography. [viitattu 7.4.2015]. Saatavissa: <http://www.professionalreports.co.uk/why-typography-matters/>

TechTerms. Ei päiväystä. API. [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 6.4.2015].
Saatavissa: <http://techterms.com/definition/api>

TechTerms. 2013a. CMS. [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 1.4.2015].
Saatavissa: <http://techterms.com/definition/cms>

TechTerms. Ei päiväystä. CSS. [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 4.4.2015].
Saatavissa: <http://techterms.com/definition/css>

TechTerms. 2015. GIF. [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 4.4.2015]. Saatavissa: <http://techterms.com/definition/gif>

- TechTerms. 2013b. IIS. [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 4.4.2015]. Saatavissa: <http://techterms.com/definition/iis>
- TechTerms. 2014. JavaScript. [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 6.4.2015]. Saatavissa: <http://techterms.com/definition/javascript>
- TechTerms. 2007. JPG. [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 4.4.2015]. Saatavissa: <http://techterms.com/definition/jpeg>
- TechTerms. Ei päiväystä. RSS [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 7.4.2015]. Saatavissa: <http://techterms.com/definition/rss>
- TechTerms. 2006. URL. [www-lähde]. TechTerms. [viitattu 4.4.2015]. Saatavissa: <http://techterms.com/definition/url>
- Webdesign. Ei päiväystä. What is Typography?. [www-lähde]. Typography. [viitattu 7.4.2015]. Saatavilla: <http://webdesign.about.com/od/fonts/qt/typography-basics.htm>
- VMware. 2015. VMware Player Pro Product FAQs. [www-lähde]. VMware. [viitattu 4.4.2015]. Saatavissa: <http://www.vmware.com/products/player/faqs/faqs>
- WordPress. Ei päiväystä. About WordPress. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 2.3.2015]. Saatavissa: <https://wordpress.org/about/>
- WordPress. Ei päiväystä. Appearance Customize Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 14.3.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/Appearance_Customize_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Appearance Editor Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 15.3.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/Appearance_Editor_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Comments in WordPress. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 16.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Comments_in_WordPress
- WordPress. Ei päiväystä. Dashboard Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 17.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Dashboard_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Editing wp-config.php. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 18.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Editing_wp-config.php#Security_Keys
- WordPress. Ei päiväystä. History. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 19.3.2015]. Saatavissa: <http://codex.wordpress.org/History>

- WordPress. Ei päiväystä. Introduction to Blogging. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 20.3.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/Introduction_to_Blogging#Pretty_Permalinks
- WordPress. Ei päiväystä. Managing Plugins. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 21.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Managing_Plugins
- WordPress. Ei päiväystä. Media Library Screen. [www-lähde] WordPress. [viitattu 22.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Media_Library_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Pages. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 23.3.2015]. Saatavissa: <http://codex.wordpress.org/Pages>
- WordPress. Ei päiväystä. Page Templates. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 24.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Page_Templates
- WordPress. Ei päiväystä. Requirements. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 25.3.2015]. Saatavissa: <https://wordpress.org/about/requirements/>
- WordPress. Ei päiväystä. Roles and Capabilities. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 26.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Roles_and_Capabilities
- WordPress. Ei päiväystä. Settings Discussion Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 27.3.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/Settings_Discussion_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Settings General Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 28.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Settings_General_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Settings Media Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 29.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Settings_Media_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Settings Permalinks Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 30.3.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/Settings_Permalinks_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Settings Reading Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 31.3.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Settings_Reading_Screen
- WordPress. Ei päiväystä. Settings Writing Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 1.4.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/Settings_Writing_Screen

WordPress. Ei päiväystä. Users Add New Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 2.4.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/Users_Add_New_Screen

WordPress. Ei päiväystä. Users Screen. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 3.4.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/Users_Screen

WordPress. Ei päiväystä. Using Themes. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 4.4.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Using_Themes

WordPress. Ei päiväystä. Writing Posts. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 5.4.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/Writing_Posts

WordPress. Ei päiväystä. WordPress Menu User Guide. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 6.4.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/WordPress_Menu_User_Guide

WordPress. Ei päiväystä. WordPress MU. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 7.4.2015]. Saatavissa: https://codex.wordpress.org/WordPress_MU

WordPress. Ei päiväystä. WordPress Widgets. [www-lähde]. WordPress. [viitattu 8.4.2015]. Saatavissa: http://codex.wordpress.org/WordPress_Widgets